Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 194 (20. 761) • 1990 йил 26 август, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

ЕРГА МУНОСАБАТ МУАММОЛАРИ

СССР Президенти М. С. Горбачев 24 август куни олимлар, ҳуқуқшунослар, иқтисодчилар, СССР деҳқонлар уюшмасининг вакиллари, бир қанча вилоятлар, жумҳуриятлар ва мамлакатимиз хўжаликлари ҳамда деҳқончилик-саноат комплексининг раҳбарлари билан учрашди. Учрашув чоғида ер тўғрисидаги қонунларни амалга ошириш муаммолари муҳокама қилинди.

Фикрлашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Марказий Комитет котиби Е. С. Строев, Ленин номи Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг президенти А. А. Никонов, РСФСР Министрлар Кенгаши Раисининг биринчи муовини Г. В. Кулик, Грузия Компартияси Адигени район комитетининг биринчи котиби Т. С. Петашвили, Москва вилоятининг Клин районидаги Горький номли колхоз раиси В. В. Анискин, Иттифоқ колхозлар кенгаши ҳуқуқ бўлимининг бошлиғи Ю. М. Шупляков, СССР Фанлар академияси давлат ва ҳуқуқ институти секторининг мудири И. А. Иконицкая, СССР Министрлар Кенгаши Раисининг биринчи муовини В. В. Никитин, Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси академик котиби вазифасини бажарувчи Э. Н. Крилатих, СССР Фанлар академияси АҚШ ва Канада институти бўлимининг мудири Н. П. Шмилов, СССР деҳқонлар уюшмасининг раиси В. А. Стародубцев қатнашдилар.

Учрашувда ер билан боғлиқ муносабатни такомиллаштириш юзасидан олиб борилаётган ишлар қўллаб-қувватланди, жумҳуриятларда ер кодекслари қабул қилинишини жадаллаштириш зарурлиги таъкидланди. Буларнинг ҳаммаси деҳқончилик соҳасида бозор муносабатларига ўтиш билан боғлиқ тадбирларнинг таркибий қисмига айланиши керак.

Қишлоқларни ижтимоий жиҳатдан ободонлаштиришга, уларни илмий-техникавий жиҳатдан ҳамда ресурслар билан таъминлашда бутун жамиятнинг ғамхўрлигини кучайтиришга алоҳида эътибор берилди. Учрашув қатнашчилари қишлоқ хўжалигида кўп укладли иқтисодиётнинг ривожланиш жараёнини сунъий равишда тўхтатиб туришга йўл қўйиб бўлмаслиги хусусида гапирдилар.

Учрашув сўнггида М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ташкилий-партиявий ва кадрлар билан ишлаш ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг Мақомини тайёрлаш масалалари бўйича комиссияларининг биргаликдаги мажлиси бўлди.

Мажлисда республика бошланғич партия ташкилотлари, партия комитетлари фикрларини ҳисобга олиб, комиссияларнинг ишчи группалари тайёрлаган Ўзбекистон Компартиясининг Мақоми лойиҳаси муҳокама қилинди, ана шу ҳужжат устидаги ишни давом эттириш тартиби белгиланди.

Мажлисда шунингдек, партиявий-ташкилий ишнинг бир қатор бошқа масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Бугун жумҳуриятимизда

• Меҳнат жамоаларида

ФАБРИКА ИШГА ТУШИРИЛАДИ

• Бухоро вилояти Ғиждувон районида жуда ўткир ижтимоий муаммони ҳал этишга киришилди.

Бу ерда аҳолини иш билан таъминлаш масаласида мураккаб вазият вужудга келган. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, 5 мингдан зиёд ёш йигит-қиз ўзига кўнгилдагидек иш тополмаяпти. Лекин шу кузнинг ўзидаёқ ўрта мактабларни яқинда битирган 700 нафар йигит-қиз янги меҳнат жамоасининг аъзолари бўлишади. Районда пойабзал фабрикаси қурилиши тугалланмоқда.

Корхона йилига 800 минг жуфт болалар пойабзали ишлаб чиқара олади. Объектнинг лойиҳада белгиланган баҳоси — 5 миллион уч юз минг сўм.

ХУСУСИЙ АТЕЛЬЕ

• Хоразм вилояти марказида иккита чоғроқ хусусий корхона пайдо бўлибди, деган хабар Урганчга тез тарқалди. Зарур ҳужжатлар расмийлаштирилиб, маҳаллий маъмурлар билан шартномалар тузиб бўлинди.

Машарип Отажонов ўз ательесини «Орзу» деб номлади. У шаҳар модалар ательесининг биринчи қаватида жойлашди. «Облшвейтрикотажбит» бирлашмаси унга бино ва ускуналарни ижарага берди.

Тикувчилик билан шуғулланувчи иккинчи корхона унинг эгаси Бахтиёр Қутлиев номи билан аталди. Бу ателье «Водник» микрорайонида жойлашган.

Ҳар бир корхона эгаси бу ательеларни сотиб олиш учун саккиз минг сўмдан пул тўлади. Бу уддабурон кишиларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, барча харажатлар яқин уч йил ичида ўзини оқлайди.

(ЎзТАГ).

ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ГУЛИСТОН, 25 август (ЎзТАГ). Сирдарё вилоят партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленуми иштирокчилари КПСС XXVIII съезди якунларини ва вилоят партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилдилар. Вилоят партия комитетининг биринчи котиби А. А. Айдарқулов маъруза қилди.

Пленум КПСС XXVIII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди қарорлари асосида мафкуравий ва сиёсий-тарбиявий ишлар самарадорлигини ошириш масаласини ҳам кўриб чиқди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков нутқ сўзлади.

• 26 август — Шахтёрлар байрами

ЛАФЗ

(репортаж)

Эрта тонг. Ҳаво мусаффо. Шаҳар энди уйғонмоқда эди. Икки ҳамкасб бекатга эртароқ чиқишибди. Конга олиб борадиган автомобил шу ерда тўхтайди. Ўроз соатига қаради. Машина келишига ҳали 10 минутча вақт бор.

— Бугун қанча бўлади? — сўраб қолди Йўлдош.

— Кечагидан ошади, — деди жиддий оҳангда Ўроз шеригига синовчан назар ташларкан:

— Ҳа, энди сўз бергач, бажариш ҳам керак-да?

Йўлдош ой бошидаги йиғилишда бўлган гапга шама қилаётганди. Ўшанда бригада сурункасига икки кун мўлжалдаги кўмирни қазиб чиқармагани учун шахта кончилари йиғилишида танқид қилинган, ишларни жадаллаштириб юбориш тадбирлари белгиланганди.

Ўша тадбирларга кўра, иш вақтидан унумли фойдаланиш долзарб вазифа қилиб қўйилганди. Шу гапдан 2—3 кун ўтибоқ ишларнинг жадаллашгани яққол билинди. Йўлдош Абдувалиев сменада энг кўп кўмир қазиб чиқаришга эришди. Эртасига Ўроз Холбоевнинг олдига тушадигани бўлмади.

Шахтёрлар байрами яқинлашган сари Николай Кумченко бригадаси кончилар мусобақасида биринчи ўринга ўтиб олди. Унинг бригададошлари ой бошидаги йиғилишда берган сўзларининг устидан чиқиш учун басма-басига меҳнат қила бошладилар. Шуниси қизиқки, бригадада ишчилар мусобақасининг кундалик зарбдорлари номи кун сайин янгилана борди. Бугун Рамил Исмоилов ғолиб чиқса, эртасига Николай Александров олдинга ўтиб олди. Уч кун ўтиб Ўроз Холбоев кўп ёнилғи қазиб чиқарган бўлса, сўнгги кун яна Йўлдош Абдувалиев олдинги маррага чиқиб олди.

Меҳнат беллашувидаги бундай суръат ғолиблик билан якунланди. Ойлик топшириқ зиёда адо этилди. Бу — кончилар бригадасининг ўз анъанавий касб байрами шарафига олган мажбурияти шараф билан бажарилди, қилинган лафз уддаланди, деган гап эди.

Бригададаги ишларнинг паст-баландини обдон ҳисоб-китоб қилган кон мастери Михаил Терентьев чўт ташлаганда, яхлит рақамлар жамол кўрсатди, Н. Кумченко бригадаси суръатни кун сайин ошира бориб, йил бошидан буён пландан ташқари 1033 тонна кўмир қазиб олишга муваффақ бўлди.

Бу, Ангрен кўмирчилари бригадалари даврасида мўъжизакор рақам бўлиб, бутун кон ва 2-участка ишига қўшилган салмоқли ҳисса эди.

Шу тариқа бригада жамоалараро мусобақада 2-участка меҳнат жамоасининг ишига катта мадад берди. Участкада йилнинг ўтган ойларида қазиб олинган кўмир ҳажми 52640 тоннани ташкил этди.

Ўроз билан Йўлдош вақтида етиб келган машинага чиққанларида ўзлари ишлайдиган участкада содир бўлган бошқа янгиликлардан ҳам хабар топдилар. Участка азаматлари кўмир қазиб олиш билан бир вақтнинг ўзида янги лава ҳам очаётганди. Янги лава—янги иш жабҳаси, кўмир қазиб чиқариш ҳажми ортади, маҳсулот тайёрлаш суръати тезлашади дегани. Бугун 83-лава ҳам ишга тушади. Ҳисоб қилиб кўрилди, лаванинг ишга туширилишига қисқа вақт — 5 ойгина сарфланибди. Тайёргарлик ишлари ҳам қўшиб ҳисоблаганда, 460 погон метр майдонда янгидан «қора олтин» қазиб чиқариш имконияти вужудга келди.

Қиш-қировли кунлар яқинлашиб келаётган масъулиятли мавсум арафасида кончилар шундай баракали меҳнат қилишяпти. Лекин улар яхши биладиларки, қанча-қанча корхоналар, маданий-маиший муассасалар, меҳнаткашлар хонадонларидан бир қанчаси ҳали қишга етгулик ёқилғи ғамлаб қўйганларича йўқ. Бу эса кончилардан эришилган суръатни сақлаб қолиш, эл-юртнинг кўмирга бўлган талаб-эҳтиёжини тўла қондириш учун ғайрат-шижоат кўрсатишни тақозо этади.

Бугун қутлуғ байрам кунида Ангрен кончиларига омад тилаймиз.

Х. ЖЎРАЕВ.

Суратда: Ангрен кўмир конидаги 9-шахтанинг Н. Кумченко бошлиқ илғор бригадаси аъзолари.

Э. КОМИЧ суратга олган.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР КЕНГАШИДА

• Бу йил барча қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини ўз вақтида йиғиштириб олишни таъминлаш ва бунда нобудгарчиликни мумкин қадар камайтириш мақсадида ҳамда СССР ҳукуматининг «1990 йил ҳосилини йиғиштириб олишни таъминлашнинг қўшимча чоралари тўғрисида»ги қарорига мувофиқ Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши тегишли фармойиш қабул қилди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Кенгашига, вилоят ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига, жумҳурият Қишлоқ хўжалик давлат-кооператив комитетига ва Дон маҳсулотлари вазирлигига, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик академияси Ўрта Осиё бўлимига йиғим-терим конвейеридаги узилишларни дарҳол бартараф этиш, ўрим-йиғим ишлари суръатини ошириш, етиштирилган бутун ҳосилни қабул қилиб олиш ва сақлаш учун мавжуд меҳнат ва моддий-техника ресурсларини тўла сафарбар этиш юзасидан қўшимча чораларни кўриш таклиф этилди.

Маккажўхори сўтасини йиғиштириб олиш ва янчишни қисқа муддатда тугаллаш зарур. Шолипоялар ва техника ўримга ўз вақтида ва сифатли тайёрланиши керак, бу эса омборларга белгиланган ҳажмда дон тўкишни таъминлайди. Шоли яхшилаб тозалангандан кейингина давлатга топширилсин.

Совет ва хўжалик органларига мева-сабзавот маҳсулотларини йиғиштириб олиш, тайёрлаш ва чакана савдо тармоқларига мунтазам етказиб бериш суръатларини кучайтиришни таъминлаш, қишга картошка ғамлаб қўйиш учун кечки картошка экинларини парвариш қилишни кучайтириш, колхозлар ва совхозларда мева шарбатлари ишлаб чиқариш, қуруқ мева тайёрлаш, шунингдек, сабзавотни тузлаш қувватларидан тағин ҳам тўлароқ фойдаланишни ташкил этиш тавсия этилмоқда.

Ҳосилни йиғиштириб олиш ва сақлаш учун жавобгар бўлган барча вазирликлар ва маҳкамаларга консерва ва вино корхоналари бир маромда ишлашини, мева-сабзавот маҳсулотлари ва картошка сақланадиган мавжуд омборларни ремонтдан чиқариб тайёрлаб қўйишни таъминлаш тавсия қилинди.

Ҳосилни йиғиштириб олиш ишларига жалб этилган ходимларни рағбатлантириш учун колхозларга ва совхозларга пул билан ҳақ тўлашдан ташқари жалб этилган кишиларнинг ҳар бири йиғиштириб олган мева, сабзавот, картошка, узум ва бошқа маҳсулотларнинг 10 фоизи миқдорида натура билан ҳақ тўлаш тавсия қилинди. Ходимнинг истагига мувофиқ натура билан тўланган ҳақ ўрнига тегишли харид нархларига мувофиқ пул берилиши мумкин.

Совет ва хўжалик идораларига пахта теримига тайёргарликни терим бошлангунга қадар тугаллаш ва уни моддий-меҳнат ресурслари билан таъминлаш таклиф этилди.

Совет ва хўжалик идоралари, касаба уюшмалари деҳқончилик-саноат комплекси меҳнатчиларини кундалик зарур моллар билан таъминлашни, уларга маданий-маиший ва тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш юзасидан аниқ чораларни кўришлари, улар учун тегишли меҳнат ва дам олиш шароитини яратиб беришлари, меҳнатга тўғри ҳақ тўланишини, моддий ва маънавий рағбатлантиришни, хавфсизлик техникаси ва меҳнат муҳофазаси қоидаларига қатъий риоя этилишини назорат қилиб бориши зарур.

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. М. Никифоров бир неча кун мобайнида Ўзбекистонда бўлди. ССР Иттифоқи ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе топшириғига биноан у Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министрлиги ходимлари билан ривожланиб бораётган федерация доирасида таъсирчан ва тенг ҳуқуқли ҳамкорлик қилиш воситасини муҳокама қилди.

В. М. Никифоров Тошкентда журналистлар билан суҳбатлашди. Суҳбатда у ССР Иттифоқи ташқи ишлар министрлиги хорижий мамлакатлар билан алоқаларни ўрнатишда жумҳуриятларнинг манфаатларини тўлароқ ҳисобга олишни, халқаро ҳамкорликда, айниқса иқтисодий ҳамкорликда иттифоқдош жумҳуриятларга катта имкониятлар беришни ўз олдига мақсад қилиб қўяётганлигини таъкидлади. Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министрлиги мутахассисларини тайёрлашга катта эътибор берилмоқда.

В. М. Никифоров журналистларнинг саволларига жавоб қайтарди.

Журналистлар билан суҳбатда Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министри С. О. Азимов, СССР Ташқи ишлар министрлиги иттифоқдош жумҳуриятлар бўлими мудири Ю. В. Купляков қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

• Йиғим-терим мавсумига шаймисиз?

• Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси Жиззах ва Сирдарё вилоятлари партия, Совет ва хўжалик идораларининг пахта ҳосилини ўз вақтида ҳамда сифатли йиғиштириб олишга доир ташкилий-сиёсий тадбирларини маъқуллаб, қарор қабул қилди.

Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозда мазкур қарорни бажариш юзасидан аниқ тадбирлар ишлаб чиқилди. Хўжаликда ғўза парваришини авж олдириш билан бирга пахта йиғим-терими мавсумига ҳам пухта ҳозирлик кўрилаётир. Рўзномамизнинг Тошкент вилояти бўйича ўз мухбири мана шулар ҳақида ҳикоя қилади.

БУРИЛИШ

Хўжалик пахта майдонлари асосан қияликлардан иборат бўлганлиги сабабли сувчилардан алоҳида масъулият талаб қилинади. Миришкорлар ҳар туп ғўза обиҳаётдан баҳраманд бўлиши учун экинни томчилатиб суғориш усулидан фойдаланиб келадилар.

— Бободеҳқонларимиз август ҳосилга-ҳосил қўшишда ҳал қилувчи ой эканлигини бекорга таъкидлашмаган, — дейди тажрибали сувчи Рафиқ Маҳмудов. — Ҳақиқатан ҳам олдинги ойларда йўл қўйилган айрим камчиликларни ана шу ой охиригача тузатиб олиш мумкин. Абдулла Абдураҳмонов, Раҳим Қолдибоев сингари сувчилар бир кеча-кундузда 1 гектар ердаги ғўзани сифатли суғоришга эришмоқдалар. Ҳозир ҳар туп ғўзада ўртача 8-9 тадан кўсак бор.

Хўжаликда бу йил 930 гектар ерга чигит экилди. Бу рақам ўтган йилдагига нисбатан 700 гектар камдир. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, пахтадан бўшаган майдонларда сабзавот ва полиз экинлари етиштирилмоқда. Бироқ ялпи пахта камаймайди. Балки режа ҳосилдорликни ошириш ҳисобига бажарилади. Айни пайтда пландаги 3 минг тонна сабзавот, 650 тонна полиз экинлари, 1250 тонна картошка ҳосилини йиғиштириб олиш қизғин бормоқда. Чунки пахта йиғим-терими палласи бошлангунига қадар юқоридаги маҳсулотларнинг асосий қисми йиғиб-терилиб, эл дастурхонига етказиб берилиши керак. Шундан кейингина барча ишчи кучини пахта теримига сафарбар этиш мумкин.

Жорий йилда хўжалик аъзолари 2 минг 600 тонна пахтани давлатга сотадилар. Ҳар гектар ердан олинадиган ҳосил 30 центнердан оширилади. Пахтанинг 70 фоизидан кўпроғи машиналар ёрдамида териб олинади. Бу вазифанинг уддасидан чиқиш учун эса бир қанча тадбирлар амалга оширилмоқда. Мавжуд 15 та пахта териш машинаси созлаб қўйилди. Ўтган мавсумда мусобақа ғолиби бўлган Маҳамаджон Далабоев, Мурод Тошбоев, Бахтиёр Ниғмонов сингари механизаторлар «зангори кема»ларни сифатли созлашда кўпчиликка ўрнак бўлишди. Уларнинг бу йилги марралари 140—160 тонна хом ашёни агрегатлар бункеридан тўкишдир.

Ҳосилнинг 80 фоизидан ортиғини машиналарда териб олишни кўзлаётган Абдували Беминов, Олимжон Комилов ва Йўлдош Қаландаров бошлиқ бригадаларда, айниқса, иш қизғин. Бу меҳнат жамоаларида ғўза парваришини авж олдириш билан бирга далалар, хирмонжойлар, йўллар текисланиб, ҳосилни қабул қилишга шайланилмоқда.

Ғўза баргини сунъий тўктиришда сифатли ремонтдан чиқариб қўйилган 4 та «ОВХ» трактори ишлайди. Бунинг учун зарур бўлган хлорат-магний ҳам келтириб қўйилди. Дефолиация фақат ерда ишлатиладиган аппаратлар ёрдамида ўтказилади. Шуни ҳам айтиш керакки, пахта майдонлари 21 та оилавий звенога бўлиб берилган. Пудратчилар бу усулнинг афзалликларини амалда синаб кўрдилар. Нурмамат Муҳиддинов, Ёқубжон Абдуваҳобов бош бўлган оилавий звенолар гектаридан 34—37 центнердан ҳосил оладилар. Зеро, ўтган йили Дадажон Раҳимов оилавий звеноси бу кўрсаткични 43 центнерга етказиб, сарф қилинган 1 сўм ҳисобига 3 сўмдан кўпроқ даромад олганди.

— Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг қарори пахтакорлар манфаатларига мосдир, — дейди жамоа хўжалиги раиси Роҳатали Бўтабоев. — Қарор юзасидан биз ҳам аниқ ишлар режасини тузиб қўйдик. Жумладан, қўлда терилган ҳар бир килограмм пахта учун 25 тийин, машинада терилган ҳар бир тонна ҳосил учун 10 сўмдан ҳақ тўлаймиз. Мусобақанинг амалийлигини таъминлаймиз. Терим илғорларини рағбатлантиришда бу усулнинг афзалликлари ҳали кўп намоён бўлишига ишонамиз. Айни пайтда ғўза парваришида ўрнак бўлганларни тақдирлаяпмиз. Масалан, яқинда 9-бригадага юз сўм пул, 12-бригадага эса бир қўй мукофот тарзида берилди. Мусобақадошимиз бўлган Чиноздаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози вакиллари ҳам юқоридаги бригадалар ишига яхши баҳо беришди. Пахтакорларимиз йиғим-теримни ҳашарчиларсиз ўтказиш тарафдоридирлар.

Раис суҳбат давомида деҳқонларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш уларнинг руҳини кўтариш, бинобарин, терим суръатини ошириш омили эканлигини таъкидлаб ўтди. Ўн тўрт бригаданинг 11 тасидаги доимий дала шийпони тўла ремонтдан чиқарилибди. Телевизор, радиоприёмниклар созланган. 400 ўринли тўртта болалар боғчаси ишлаб турибди. Уч километрли йўлга асфальт ётқизилди. Табиий газ қувури етган масофа беш километрдан ошди. Биринчи сентябрда ярим миллион сўмлик маблағ эвазига қурилган маиший хизмат уйи колхоз меҳнаткашлари ихтиёрида бўлади. 60 гектар ерда ташкил қилинган янги боғ бу йилдан ҳосилга кирди.

Ваҳолонки, илгари бутун мамлакатимизда машҳур бўлган бу жамоа хўжалиги 1986 йилга келиб ўтириб қолганди. Ўшанда колхознинг давлатдан қарзи 4 миллион сўмга етганди. Ўтган тўрт йил давомида хўжаликда иқтисодий жиҳатдан бурилиш ясалди. Натижада ҳозирги кунга келиб хўжалик кассасида 1 миллион 300 минг сўм нақд пул йиғилди. Демак, меҳнаткашларнинг турмуш шароитларини яхшилашга шу маблағдан фойдаланиш мумкин.

Ҳосилни ҳашарчиларсиз, ўз кучлари билан йиғиб териб олишга аҳд қилган колхоз деҳқонлари куни-кеча пахта очилганининг гувоҳи бўлишди. Хушхабарчи суюнчи олди. Бу ҳадемай, барча далаларда пахталар чамандай очилиб, йиғим-терим бошланади, демакдир. Пахтазордаги меҳнат кўлами эса кўзланган режалар албатта, бажарилишидан далолат бериб турибди.

А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Дунё овози

РЕЗОЛЮЦИЯ ЛОЙИҲАСИ

• БМТ. БМТ Хавфсизлик Кенгашининг бешта доимий аъзоси Ироққа нисбатан иқтисодий жазо чораларини қўлланиш учун кам куч ишлатиш тўғрисидаги резолюцияни қабул қилишга аслида тайёр турибди. Буюк Британия, Хитой, СССР, АҚШ ва Франциянинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий вакилларининг Нью-Йоркда бўлган учрашувида резолюция лойиҳасини ишлаб чиқиш амалда тугалланди. Ушбу ҳужжат Ироққа бораётган ва бу мамлакатдан чиқиб кетаётган барча савдо кемаларидаги юкларни текширишда жуда кам куч қўлланишга имкон беради. Илгари эълон қилинган иқтисодий жазо чоралари қатъий бажарилиши мақсадида шундай қилинади.

КЕСКИН НОРОЗИЛИК

• ВАШИНГТОН. АҚШ давлат департаменти Ироқ маъмурлари Американинг Қувайтдаги элчихонаси ходимларидан бир гуруҳига ҳамда уларнинг қариндош уруғларига Ироқдан чиқиб кетиш учун рухсатнома беришдан бош тортганлигига қарши кескин норозилик билдирди. Улар Қувайтдан Ироқ орқали Туркияга йўл олган эдилар. «Биз Америка дипломатлари ва уларнинг оилаларига халқаро ҳуқуқ ва ҳозирги замон ахлоқ нормаларига мувофиқ ўзларини тўла ҳимоя қилиш ҳуқуқи берилишини ва улар эркин бўлишини қаттиқ талаб қиламиз. Ҳозирги вақтда Бағдоддаги элчихонада Қувайтни пайшанба куни ташлаб чиқиб кетган юздан ортиқ америкалик, шу жумладан 30 га яқин бола бор», — деб хабар қилди АҚШ давлат департаментининг вакили Ричард Баучер.

РЕЗЕРВДАН САФАРБАР ЭТИЛАЕТГАНЛАР

• НЬЮ-ЙОРК. Яқин Шарқдаги воқеалар муносабати билан ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилган Американинг резервда турган дастлабки ҳарбий хизматчилари Саудия Арабистонига учиб кетишди. Мудофаа министрлиги вакилларининг сўзларига қараганда, жами 49 минг 700 нафар резервда турган ҳарбий хизматчини чақириш режалаштирилмоқда. Бироқ Пентагоннинг мансабдор хизматчиларидан бири журналистларга шундай деди: АҚШ билан Ироқ ўртасида ҳарбий ҳаракатлар бошланган тақдирда резервдан сафарбар этилаётганлар икки баравар кўпайтирилади. Ҳозир Америка Қўшма Штатлари қуролли кучларининг резерв бўлинмаларида жами 1,16 миллионга яқин киши бор.

ЭЛЧИХОНА ҚУРШОВДА

• ЛОНДОН. Буюк Британиянинг Қувайтдаги элчихонасини Ироқ танклари қуршаб олган, деб хабар қилди Ай-Ти-Эн телекомпанияси. Британиянинг тўрт дипломати турган бинода электр ва телефон алоқаси узиб қўйилган. Бош министр Маргарет Тэтчер Ироқ ҳарбий маъмурлари Қувайт элчихонасида турган Британия дипломатларининг дипломатик дахлсизлигини бузсалар, бундай хатти-ҳаракатлар учун бутун масъулият Ироқ раҳбарияти зиммасига тушишини айтди.

ОЗОДЛИККА ЧИҚАРИЛДИ

• БАЙРУТ. Ливан пойтахтида ислом экстремистлари гаровга ушлаб турган яна бир киши озод қилинганлиги маълум бўлди. Маҳаллий радио хабарига қараганда, Американинг Байрут дорилфунунида инглиз тили муаллими бўлиб ишлаган ирландиялик Брайан Кинан озодликка чиқарилган. Уни 1986 йилнинг апрель ойида ўғирлаб кетишган эди. «Алфажр» яширин ислом ташкилоти тарқатган Баёнотда Кинан Сурия қўшинларининг Ливандаги қисмлари вакилларига берилганлиги айтилади. Мавжуд маълумотларга қараганда, озодликка чиққан Брайан Кинан Дамашққа йўл олган.

(ТАСС, 25 август).

«ИЗВЕСТИЯ ЦК КПСС» ЖУРНАЛИНИНГ НАВБАТДАГИ СОНИ

«Известия ЦК КПСС» журналининг саккизинчи сони босмадан чиқди ва обуначиларга тарқатилмоқда. Унда партия XXVIII съездида сайланган Марказий Комитет ва Марказий Назорат Комиссияси ҳақида, партия янги раҳбар органлари ишидаги дастлабки қадамлар тўғрисида батафсил ахборот берилган. Шу сонда яна КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоларининг, Марказий Комитет котибларининг, Марказий Комитет секретариати аъзоларининг ҳамда КПСС Марказий Назорат комиссияси президиуми аъзоларининг қисқача таржимаи ҳоллари ва суратлари, шунингдек, Марказий Комитет Сиёсий бюроси аъзолари билан қилинган қисқа суҳбатлар берилган.

Журнал партия XXVIII съезди делегатларига топширилган ҳужжатлар ва материалларни эълон қила бошлади. Улар орасида КПСС бюджети ва мулки тўғрисидаги материаллар, Сиёсий бюро аъзолари ва аъзоликка номзодларнинг, партия Марказий Комитети котибларининг КПСС XXVIII съезди делегатлари берган саволларга жавоблари, XXVIII съездга делегат қилиб сайланган партия ходимлари таркиби тўғрисидаги маълумот, «КПСС-даги демократик платформа» деган ҳужжатлар, «Съезд» социологик хизматининг экспресс ахборотлари бор.

Янги сонда янги ижтимоий-сиёсий ташкилотлар, партиялар ва ҳаракатлар тўғрисидаги батафсил маълумотлар эълон қилинган, навбатдаги кадрлар ўзгариши билан боғлиқ хабар берилган. Муштарийларнинг илтимосларига биноан давлат ташқи савдо монополияси, 40-50-йилларда Эстонияда мавжуд бўлган қуролланган яширин миллатчилик ташкилоти ҳақидаги, Франция, Буюк Британия, АҚШ Коммунистик партияларидаги аъзолик бадаллари тўғрисидаги хабарлар берилган.

• *Советларда қайта қуриш қандай бормоқда?*

АМАЛДАГИ ҲУҚУҚЛАРДАН ФОЙДАЛАНИБ

САМАРҚАНД РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ ИШ УСЛУБИДА НИМАЛАР ЎЗГАРДИ?

Бутун мамлакат бўйлаб амалга оширилаётган сиёсий ислоҳотнинг энг муҳим вазифаларидан бири Советлар ишини тубдан янгилаш эканлиги такрор-такрор уқтирилмоқда. Лекин шуниси борки, қайта қуришни ҳар ким ўзидан бошлаши керак, деган қоидага кўра «тубдан янгилаш» вазифаси биринчи навбатда айнан Советларнинг ўз зиммасига тушади. Зеро, кечаги кун бугун такрорланмайди. Шундай бир пайтда жўшқин жараёнлардан, давр шитобидан ортда қолиш мумкинми!

Самарқанд район Совети ижроия комитети ўз фаолияти билан бу саволга йўқ, деб жавоб бермоқда. Бинобарин, район Совети сессиялари ҳозирги пайтда одатдагиларидан кескин фарқ билан ўтмоқда. Унга депутатлардан ташқари меҳнаткашлар вакиллари таклиф этилаётир. Энг муҳим фарқ шундаки, сессия район кўламидаги ҳокимият фаолиятини ҳақ сўз, ошкоралик мезони орқали баҳолаш минбари тусини олди. Бунда райижроком ҳисоботининг одатдаги расмиятчилик қолипидан холи бўлаётгани муҳим роль ўйнамоқда. Чунончи, эндиги докладларда аввало инсон қадр-қиммати ва унинг турмуш шароити ҳақида сўз юритилади. Қайси масалада мунозара бормасин, унинг марказида инсон туради.

Ҳали биз гапни Советлар тўла ҳокимиятини тиклашда ташаббускорлик биринчи галда уларнинг ўз зиммасига тушишини айтдик. Чунончи, мана шу ҳақиқат бу ерда анча дуруст англанмоқда. Бинобарин, райижроком иш услубида ҳозир кабинет системасидан воз кечиш, кўпроқ халқ орасида бўлиш устун даражада намоён бўлмоқда.

Ўтган йили райижроком барча қишлоқ Советларида кўчма қабул ўтказди. Бу ишнинг бошланиши бир оз қийин кечди. Чунки меҳнаткашлар қабулга одатдаги расмиятчилик деб қарагандилар. Иккинчидан эса улар кўндаланг қўйган талаблар ижросининг аксарияти ижрокомнинг бўлим ва бошқармалари зиммасига тегишли эдики, мурожаатларга тўғридан тўғри эмас, балки кимдир «орқали» жавоб беришга тўғри келарди. Бунда вақтдан ютқазилаётгани аниқ сезилиб қолди. Жавобки кечикдими, демак қабулдаги ваъдаларнинг таъсирига путур етади. Шунда бошқача йўл тутилди. Қабул ўтказилажак жойдаги аҳвол олдиндан ўрганилди ва меҳнаткаш кўндаланг қўядиган муаммони ҳал этишга масъул бўлим ва бошқармалар раҳбарлари ҳам халқ билан мулоқотга таклиф этилдилар.

Масалан, «Боғизоғон» совхози меҳнат аҳли хусусан хотин-қизлар орасида ишсизлар сони тобора ортиб бораётганини айтиб, бунинг бирор бир чораси йўқми, деган саволни қатъий қўйдилар. Чораси устида бош қотирилди. «Меҳнат» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси филиалини ташкил этса бўлмасмикан деган фикр ўртага ташланди. Буни кўпчилик маъқуллади. Юқоридан рухсат олиш, мадад сўраш ва уни ўз жойига етказиш райижрокомдан, вазифани адо этиш тегишли бўлим ва бошқармалардан бўлди. Бор гап шу: ҳозир совхоз марказидаги тикувчилик корхонасида 200 нафардан зиёд хотин-қиз фойдали меҳнат билан банд. Шу хўжаликнинг Туёқли қишлоғи аҳолиси талаби ҳам ҳақ бўлиб чиқди. Талаб эса қуйидагича қондирилди: яъни, қишлоқ магазинга, медицина пунктига, болалар боғчасига эга бўлди.

Халқ қуруқ ваъдалардан безор бўлиб, эътиборсизликдан озор чекиб анча «пишиб» қолган. Ҳозир у ошкора гапни дангал айтади. Бўладими, бўладиганини айтинг, бўлмайдимқ, сабабини билдиринг, дея масалани кесиб қўяди. Кўчма қабуллар райижрокомга аввало мана шундан сабоқ берди. Мурожаатга етти ўлчаб бир кесиш, чама-чўтни пухта ҳисоблаб чиқиш орқали жавоб бериш кўникмасини ҳосил қилди.

Бу нарса ўз навбатида масалаларни ҳал этишнинг коллегиалчилик тарзини шакллантирди. Масалаларни тайёрлашда тегишли доимий комиссиялар аъзолари, бўлим ва бошқармалар, қишлоқ Советлари ижроия комитетлари, район ташкилотлари раҳбарлари иштирок этдилар. Фикр-мулоҳазалар мажлисдан беш кун олдин ижрокомга тақдим этиладиган бўлди. Худди шу усул қарорларнинг аниқ қабул қилиниши, айни пайтда ижроси самарадорлигига эришишда катта аҳамият касб этмоқда.

Советларнинг фармойиш берувчи идоралари ижрочи идораларига нисбатан талабчанлик кўрсатишмас экан, демак ишда унум йўқ деяверинг. Самарқанд районида ҳам шундай эди. Лекин ҳозир аҳвол бир оз ўзгарган. Ниманинг ҳисобига? Райижроком буйруқбозлик ва маъмуриятчиликни бир четга суриб қўйди. Кейинги вақтда райижроком аъзолари, бўлим ва бошқармалари раҳбарлари 40 дан зиёд корхона, ташкилот, муассаса ва хўжаликларда бўлдилар. Учрашувларда ҳар бир меҳнат коллективидаги аҳвол атрофлича кўриб чиқилди. Етилган муаммоларни ҳал этиш юзасидан фикрлашиб олинди. Ижроси эса назоратга олинди. Бундан ташқари депутатлар томонидан билдирилган танқидий фикр-мулоҳазаларнинг бажарилиши тегишли раҳбарлар зиммасига қатъий муддат билан юклатилмоқда. Депутат сўровларига амалий иш билан жавоб бериш, доимий комиссиялардан жонли иш талаб қилиш, бурчига бефарқ қараётган депутатлардан ҳисоб сўрашда ҳам принципиал позиция таъсири кучли акс-садо бермоқда.

Шу боис бўлса керак, «турғун депутатлар», рўйхатига тушиб қолмаслик ҳаракати бу ерда авж олган. Депутатлар ҳашар ташаббускорлари бўлиб майдонга чиқишди. 11 та маҳалла чойхонаси, 4 та фельдшерлик-акушерлик пункти, 7 та маиший хизмат ўчоқлари шундай ҳаракат самараларидир. 38 километр йўлга тош-шағал, 17 километр йўлга асфальт ётқизилиши ҳам депутатларнинг наказ ижроси учун уюштирган ҳашар тадбирлари билан боғлиқ.

Советлар ўз территориясида тўла хўжайин бўлиши ва ваколатдан фойдаланиши уларнинг мавқеини, обрўйини ҳамда ролини оширади, деймиз. Сессияда шундай факт келтирилди: жорий йилнинг ўтган даврида район учун юқоридан атиги 9 километр газ тармоқлари ётқизиш планлаштирилган экан. Камлигининг сабаби материал етишмаслигига бориб тақалди. Лекин қўшимча маблағ ва материал топилиб бу километрлар 80 га етказилган. Ёки давлат кассасида маблағ тўпланиши плани эндиликда мунтазам бажарилмоқда. Ниманинг ҳисобидан? Биргина мисол келтириш кифоя. Райижроком ўз территориясида область ихтиёрида ишлаётган меҳнат коллективлари раҳбарлари билан шундай муросага келди: бизнинг еримиздан, сувимиздан, электр энергиямиздан, бошқа хизматларимиздан фойдаланаётган экансиз, унда корхона районга фойда келтирсинда. Масалан, «ВАЗ»нинг областлараро бирлашмасига қарашли автомобилларга техник хизмат кўрсатиш станцияларидан 4 таси билан шундай муомала қилинди.

Бу каби «операциялар» топган пулини шаҳар банкига топширадиган бошқа коллективлар билан ҳам ўтказилди. Қаранг, биргина шу ҳисобдан район кассаларига ҳар ойда 600 минг сўм пул келиб тушадиган бўлди. Даромадга даромад қўшилди. Энг муҳими ўқитувчилар, қурувчилар, шифокорлар, ишчи-хизматчи ва колхозчиларга ойлик маош тўлашда, банкда пул йўқ, деган муаммога чек қўйилди.

Советлар олдида турган долзарб масалалардан бири депутат деган ном қадрини кўтаришдир. Бунинг учун ишни нимадан бошламоқ керак? Қандай қилса халқ депутатга ва у орқали Совет идорасига яқинлашади, ишонади? Масала устида кўпгина фикр-мулоҳазалар юритилди, баҳс борди. Умумлаштирилган хулоса шундай бўлди: битта йўл бор — депутатга нисбатан талабчанликни ошириб, наказлар ижросини вақтида таъминлаш керак! Район Совети депутатлари ўз фаолияти юзасидан ҳисоб бериб туришди. Боғибаланд, Сочакиболо, Охунбобоев, Кулбаипоён қишлоқ Советларида ҳам шу тажрибага қаттиқ таянилди. Бу тажриба, айтиш керакки, депутатларни ҳушёрликка чақирди. Улар энди сессияларда сергак тортиб қатнашадиган, зиммаларидаги наказлар тақдирини ҳал этиш учун ҳаракатга тушадиган бўлиб қолдилар. Шу йилнинг ўзида маҳаллий Советлар сессияларида 37 та депутат сўрови тушди. Депутатлар доимий комиссияларни ҳам бироз қўзғатишди. Турмуш ташвишлари билан боғлиқ энг долзарб масалалар комиссиялар фаолиятига дадил кириб борди. Натижада 11 та рейд, етти жойда текширув ўтказилди. 24 та тавсиянома қабул қилинди. Вазиятнинг таҳлили, белгиланган тадбирлар ижроси тўғрисида доимий комиссиялардан иккитаси сессияда ҳисоб берди.

Район аҳолисини водопровод суви билан таъминлаш даражаси 86 фоизга етгани, 19.500 хонадонда табиий газ ёнаётгани, маиший хизмат ўчоқлари сони 254 тани ташкил этиб, аҳолига шу йилдаёқ 1,2 миллион сўмлик хизмат кўрсатилаётгани ва шунга ўхшаш фактлар Советларга бўлган ишончни тобора мустаҳкамламоқда.

Лекин бу билан ҳаммаси жойида, дея маромни шундай суръатда давом эттиравеишга асос йўқ, албатта. Чунки давр шитоби қайта қуриш ҳаракатини янада тезлаштишни талаб қилмоқда. Энг муҳими, иқтисодий тангликларни бартараф этиш вазифаси Советлардан тағин ҳам кўпроқ ишлашни сўрамоқда. Шу тиғиз графикдан келиб чиқадиган бўлсак, Самарқанд район Совети ижроия комитетининг ҳам кўп ташвишларга улгуролмаётгани сезилиб қолади.

Дарҳақиқат, район кўламидаги ҳамма ишларга баравар қўл уриш, бирданига ҳал этишга киришиш қийин. Бизнингча, бу қийинчилик барча юкни ижроком ўз елкасига олишга уринаётгани билан изоҳланади. Ҳолбуки, посёлка ва қишлоқ Советларининг ўз территорияларига эгалик қилишларига эришиш бу юкни бирмунча енгиллаштирган, муаммолар ечимини тезлаштирган бўларди. Гап бу ўринда райижроком юқоридан, кабинетдан туриб талаб қилсин, ишни қуйи бўғинлар бажарсин, деган мазмунда эмас. Ҳаммаси шундаки, қуйи бўғинлар мустақиллигини ошириш, уларни ижодкорлик ва ташаббускорлик билан ишлашга ўргатиш имкониятидан унумли фойдаланилмаётгани райижрокомнинг зўриқиш билан ишлашига сабаб бўлаётир.

Маълумки, район меҳнаткашлари ўзларининг республика Олий Совети, область Совети депутатларига ҳам эга. Улар маълум бир депутатлар группасига уюшишган. Лекин наказлар ижросига келганда самара кам. Нима учун? Чунки группалар фаолиятини назорат қилиш, йўналтириш, улардан ҳисоб сўрашнинг аниқ тартиб-қоидаси амал қилмаяпти. Доимий комиссияларни мунтазам равишда қўзғатавериб эмас, балки ихтиёрий равишда фаол ишлашга ўргатиш ҳақида ҳам бош қотиришга тўғри келмоқда.

Қайта қуриш бир зўр бериш, силтаниш билан ошиб ўтиладиган довон эмас. Ўзлаштирилган сари унинг янги-янги қирралари очилаверади. Моҳиятига етиб, мақсадни белгилаб, олға интилишдан, янги марраларни «забт этиш»дан ўзга йўл йўқ. Чунки партия талаби, халқ муддаоси шундай. Район маҳаллий Советларида мана шу ҳақиқат унутилмаса бўлгани.

Х. НУРУЛЛАЕВ.

КОМПЬЮТЕРЛАШТИРИШ КАШШОФЛАРИ

Совет—Болгария «Вариант» қўшма корхонаси мутахассислари амалдаги компьютерни такомиллаштиришга эришдилар. Эндиликда бундай ўқув-ҳисоблаш системаси ёрдамида ўзбек тилида ҳам дарслар олиб бориш мумкин.

Компьютерлаштириш бўйича жумҳуриятимизда ягона ҳисобланган мазкур қўшма корхона бундан икки йил аввал ташкил этилганди. Уни Тошкентнинг «Волна» ҳамда Москванинг «Лидар». инженерлик марказлари Болгариянинг «Правец» микропроцессорлар комбинати билан ҳамкорликда ишга туширган эдилар.

Совет муҳандисларининг омилкорлигига, новаторлигига ишонган болгариялик инженерлар дастлаб шериклик корхона тузиш таклифини пухта ўрганиб чиқдилар. Совет томонидан таъсис этувчи ташкилот мутахассислари билан учрашиб, бўлажак корхона амалий фаолиятини, икки томонлама ўзаро иқтисодий муносабатларни белгилаб олдилар. Битимнинг баъзи бандларига фойдали ўзгартишлар киритдилар. Шу тариқа Совет — Болгария ҳамкорлик шартномаси имзоланди.

Шартномага кўра, болгар томони қўшма корхона қуриш учун кетадиган маблағнинг 60 фоизини, шу жумладан замонавий жиҳоз-ускуналар, бутловчи деталлар ва бошқа зарурий хом ашёларнинг каттагина қисмини берадиган бўлишди. Совет томони эса корхона учун ишлаб чиқариш биноси ажратишга, уни ишчи кучи билан таъминлашга ҳамда ускуналар ва хом ашёнинг бир қисмини етказиб беришга келишиб олишди. Биргаликда компьютер ишлаб чиқариш технологиясини яратишга, бошқарув, планлаштириш, молияга тегишли ҳамда тайёр маҳсулотларни реализация қилиш, рекламага оид масалалар ҳам икки томонлама тўғри ҳал қилинди.

Болгар мутахассислари зарурий ускуна ва хом ашё билан 1988 йилнинг август ойида Тошкентга етиб келишди. Тезда янги корхона тузиш йўлидаги биринчи қадам қўйилди. 200 дан зиёд ишчи ва техник ходим болгар мутахассислари ёрдамида тайёргарликдан ўтказилди. Бир группа инженер-техник ходимлар эса Болгарияда бўлиб, «Правец» комбинатида икки ҳафта давомида бевосита ишлаб чиқариш жараёни билан танишдилар. Улар мураккаб техникани унумли ишлатиш ҳамда технологиядан рисоладагидек фойдаланиш йўлларини ўрганиб қайтишди.

Хуллас, 1988 йилнинг октябрь ойида қўшма корхона дастлабки маҳсулотларни бера бошлади. «Правец 8 А», «Правец 8 С» деб номланган бу ўқув-ҳисоблаш компьютерлари билан халқ таълими системасини, жумладан мактаблар ва ўрта махсус билим юртларини таъминлаш мўлжалланганди. Маҳсулотларнинг ҳаммаси жумҳуриятимиз ҳамда Ўрта Осиё регионни таълим масканларига етказиб беріляпти.

Хўжаликни янгича юритиш сабоқлари

Корхона аҳли конвейерларда йиғилган биринчи компьютерни Марғилон шаҳридаги болалар уйига, мингинчисини эса Тошкентдаги болалар уйига совға қилишди. Эндиликда мактаблар учун зарур бўлган компьютерларни кўпроқ ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор беріляпти. Иш сменасини оширишга, технологияни такомиллаштиришга ва меҳнатнинг янгича усулларидан фойдаланишга ҳаракат қилиняпти. Натижалар эса қувонарли бўлмоқда. Масалан, ўтган йили бир ярим минг дона ўқув-ҳисоблаш системаси ишлаб чиқарилди. Бу йил эса бу кўрсаткични икки баравар ошириш кўзда тутилмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, қўшма корхона компьютерлар ишлаб чиқарибгина қолмади. Балки компьютерларни мижозларга етказиб бериш, мактабларни ўқув-ҳисоблаш машиналари билан жиҳозлаш ва зарур ускуналарни монтаж қилиш билан шуғулланди. Кейинчалик эса эскирганларини алмаштириш, бузилганларини тузатиш ҳамда ўқитувчиларни компьютерларда ишлашга тайёрлаш, турли фанлар бўйича ўқув программаларини ишлаб чиқиб, уларнинг фойдаланувчиларга бериш сингари комплекс ишларни амалга оширади.

Ҳозиргача корхона жумҳуриятимиздаги юзлаб мактаб ва ўрта махсус билим юртларини 1500 дан зиёд компьютерлар билан таъминлади. Мутахассислар ўқувчилар учун қулай бўлган хоналарга ўқув-ҳисоблаш системаларини ўрнатиб бердилар. Жумладан, пойтахтимиздаги 300 та мактаб, Фарғонадаги 500 та мактаб ва Тошкент областидаги 700 та мактаб ва билим юртлари компьютерлар билан жиҳозланди. Корхона Фарғона ва Тошкентда компьютерларга хизмат кўрсатувчи сервис-марказни ишга туширди.

Эндиликда жумҳуриятимизнинг Самарқанд, Хоразм, Бухоро вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистон мухтор жумҳурияти ўрта ва махсус таълим мактабларини ҳам қисқа муддатларда мазкур ўқув-ҳисоблаш системалари билан таъминлаш кўзда тутиляпти.

«Вариант» вакиллари технологияни такомиллаштириш, янги ўқув программаларини ўзлаштириш, корхона имкониятларини янада кенгайтириш устида биргаликда бош қотиришяпти. Бунда улар техника новаторларининг қизиқарли таклиф ва мулоҳазаларидан фойдаланишяпти. Жумладан, яқинда ўзбек тилида ўқув дарсларини олиб боришга мўлжалланган компьютерни ишлаб чиқиш таклифи ҳамкорликда ўрганиб чиқилди.

Амалдаги «Правец 8 А» ўқув-ҳисоблаш системаси клавиатурасига рус тилида бўлмаган ўзбекча ҳарфлар қўшилди ва компьютерга бир қатор технологик ўзгартиришлар киритилди. Шунга мослаб ўзбек тилида ўқув программалари тузиб чиқилди. Янгича бир изланиш асосида қайта ўзгартиришларга учраган компьютерда давлат тили мақомини олган ўзбек тилида ўқув дарслари олиб бориш имконияти туғилди. Ҳозир бундай ўқув-ҳисоблаш системаларини ишлаб чиқариш учун зарур бўлган деталлар тайёрлаш бошлаб юборилди.

«Бирлашган ўзар», дейди халқимиз. Дарҳақиқат, ҳамкорликда олиб борилаётган меҳнат самарали. Даромад ҳам салмоқли бўляпти. Шартномага кўра, маҳсулот реализациясидан тушадиган фойданинг 50 фоиздан зиёдроғи болгар томонга беріляпти. Умумий даромаднинг анчагина қисми корхонани ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга, ишчи ва инженер-техник ходимларнинг моддий шароитларини яхшилашга сарфланяпти. Жумладан, ишчи-хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 300 сўмдан ошмоқда.

Қўшма корхона маҳсулотларига бўлган талаб фақат жумҳуриятимиздагина эмас, балки Ўрта Осиё регионида ҳам катта. Буни ҳисобга олган корхона аҳли маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга ҳаракат қиляпти. Лекин унумли меҳнат қилишга тўсиқ бўлаётган муаммолар ҳам анчагина.

— Ҳозирги кунда асосий муаммомиз ишлаб чиқариш майдонининг етишмаслигидир, — дейди қўшма корхона бош директори Г. О. Бровман. — Корхонамиз илгари ўқув-ишлаб чиқариш комбинати биносида жойлашган. Кўпчилик хоналар торлиги туфайли иш жараёнида қийинчиликлар туғиляпти. Масалан, бутловчи деталларнинг бир қисми жой етишмаслигидан йўлакларда, баъзан эса очиқ ҳавода сақланяпти. Ахир, ҳар бир деталь биз учун ниҳоятда қадрли, ниҳоятда зарур-ку? Ишлаб чиқариш майдонининг торлиги ишчи ва инженер-техник ходимларнинг нормал шароитда ишлашига ҳамда уларнинг йилига мўлжалдаги 3 минг дона ўқув-ҳисоблаш компьютерларини ишлаб чиқаришга имкон бермаяпти. Жой етишмаслиги ҳақида бир неча бор тегишли мутасадди ташкилотларга мурожаат қилдик. Фақат яқиндагина бу масала ижобий ҳал қилинадиган бўлди. Сергели район ижроия комитети ишлаб чиқариш биноси учун ер ажратишга қарор қилди.

Таъминот масаласидаги аҳволимиз ҳам оғир. Ишлаб чиқариш зарурий хом ашё билан кам таъминланаётганлиги ишнинг белига тепяпти. Жумладан, бизга ҳозир бутловчи деталлар, микросхемалар, кабель маҳсулотлари етишмай турибди. Аслида мазкур хом ашё Иттифоқимизнинг кўпгина заводларида тайёрланади. Лекин таъминотчи ташкилотлар турли баҳоналарни рўкач қилиб, ўз шартномавий мажбуриятларини бажаришмаяпти.

Биргина мисол келтирай. Қиймати тийин ҳам турмайдиган оддийгина детал (винт-саморез)ни излаб анча сарсон бўлдик. Қанча керак бўлса, шунча миқдорда ушбу детални етказиб беришга тайёр турган болгар дўстларимиз хизматидан фойдаланишни эса лозим топмадик. Негаки, валюта ҳисобида харид қилиш биз учун қимматга тушиб кетади. Ахийри, узоқ югур-югурлардан кейин бу детални Горький шаҳридаги заводдан оладиган бўлдик. Очиғи, таъминотдаги узилишлар давом этаверса, корхона иқтисодиёти зарар кўриши турган гап.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтишим керак: СССР уй-жой ижтимоий банки Тошкент шаҳар Фрунзе район бўлинмаси Иттифоқ бюджетидан корхонамизга қарз бермай қўйди. Эндиликда биз савдо банкларидан қарз олишга мажбурмиз. Бу эса ўз навбатида маҳсулотларимизнинг қимматлашувига сабаб бўляпти.

Айни кунларда қўшма корхона аҳли муаммоларни тезроқ ҳал қилиб, ишлаб чиқаришни янада юксалтириш йўлида тинмай меҳнат қилишаётир. Уларнинг эзгу мақсади жумҳуриятимиз таълим масканларини тўлиқ ўқув-ҳисоблаш компьютерлари билан таъминлашдан иборат.

А. БОЛИЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Сирдарё вилояти. Оқолтин районидаги «Фарғона» совхозининг уста пахтакори Раъно Мадумарова ўз оиласи билан 19 гектар майдонга чигит экиб, уни меҳр билан парвариш қилмоқда. Айни кунларда ғўзаларда ҳосил нишоналари — кўсаклар сероб. Миришкорларнинг нияти — ҳар гектар майдондан 28 центнердан ҳосил олиш.

Суратда: илғор оилавий пудратчи Раъно Мадумарова.

Е. БОТИРОВ олган сурат.

Конкурс эълон қилинди

ЖУМҲУРИЯТ ИҚТИСОДИЙ МУСТАҚИЛЛИГИНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ ТАЪСИРЧАН ВОСИТАСИ КЕРАК

Асосий мазмуни бозор муносабатларига ўтишдан иборат бўлган ҳозирги иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштириш шароитида Ўзбекистоннинг чинакам иқтисодий мустақилликка эришиши ғоят муҳим аҳамият касб этади. Жумҳурият Олий Советининг мазкур масала юзасидан қабул қилган ҳужжатлари Ўзбекистон ССР мустақиллиги ва ўзини ўзи бошқаришининг ҳуқуқий негизини таъминлаш имконини беради. Ҳозир ушбу ниҳоятда мураккаб муаммони ҳал этишнинг энг самарали йўлларини белгилаб олиш зарур. Шу мақсадда Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши ва Бутуниттифоқ иқтисодий жамияти жумҳурият бошқаруви **«ССР Иттифоқи таркибида Ўзбекистоннинг бозор муносабатлари шароитидаги иқтисодий мустақиллиги концепциясини амалга ошириш воситасини энг яхши ишлаб чиқиш»** учун конкурс эълон қилди.

Конкурсга тақдим этилган ишланмалар қуйидаги талабларга жавоб бериши лозим:

СССР халқ депутатлари съездларининг, СССР ва Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияларининг қарорларига мос бўлиши;

жумҳурият аҳолисининг ижтимоий ва миллий манфаатларини ҳимоя қилишни кўзда тутиши;

Ўзбекистон халқ хўжалиги комплексини ривожлантиришнинг хусусиятларини ҳисобга олиши;

жумҳурият халқ хўжалигини ривожлантириш жараёнида ўзаро ижтимоий-иқтисодий муносабатлар воситасини қайта қуришга оид амалий тавсияларни ўз ичига олган бўлиши лозим.

Конкурсда олимлар, талабалар, министрликларнинг, маҳкамаларнинг, корхоналарнинг ва ташкилотларнинг ходимлари иштирок этишлари мумкин. Ишланмалар коллектив бўлиб ёки якка тартибда тайёрланиши мумкин ҳамда 1990 йил 1 ноябрга қадар тақдим этилиши керак.

Конкурс якунларини чиқариш учун Тошкент халқ хўжалиги институтининг проректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси В. В. Ким бошчилигидаги жумҳурият комиссияси тузилди. Комиссия аъзолари конкурсда иштирок этишмайди. Комиссия энг яхши ишланмаларни танлаб олади ва уларни кўриб чиқиш учун 1990 йил 15 ноябрга қадар Бутуниттифоқ иқтисодий жамиятининг жумҳурият бошқаруви президиумига тақдим этади.

Ишланмаларни қабул қилишда қуйидагилар талаб қилинади:

қўлёзма машинкада икки интервалда ёзилган бўлиб, икки нусхада тайёрланиши, ҳажми 25 варақдан ошмаслиги;

унда муаллифлар фамилияси, исми, отасининг исми, илмий даражаси ва унвони, иш жойи, вазифаси, манзилгоҳи ва телефони кўрсатилган маълумотнома бўлиши,

ишланма ташкилот номидан тақдим этилганда — шу ташкилот қарори бўлиши керак.

Ишланмалар қуйидаги манзилгоҳга юборилсин: ГСП, Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 48-уй, иккинчи қават. Телефон: 33-73-54.

Конкурсга юборилган материаллар қайтариб берилмайди.

Конкурс ғолибларини рағбатлантириш учун қуйидаги пул мукофотлари белгиланган:

Биринчи ўрин учун — битта мукофот — 2000 сўм

Иккинчи ўрин учун — иккита мукофот — 1500 сўмдан

Учинчи ўрин учун — учта мукофот — 1000 сўмдан.

Совринли ўринларни олган ишланмалар конкурс муассисларининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланади. Энг яхши ишланмалар матбуотда эълон қилинади.

ИЖАРАЧИЛАР ВА СОҲИБКОРЛАР УЮШМАСИ

Ўзбекистонда янги ташкилот тузилди. 24 август куни Тошкентда бўлиб ўтган таъсис съездида жумҳурият ижарачилари ва соҳибкорлари ўз уюшмаларини тузиш ҳақида қарор қабул қилдилар. Уюшма устави қабул қилинди, бошқарув идораси сайланди. Унга Ўзбекистон ССР Олий Совети иқтисодий ислоҳот ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетининг раиси А. А. Йўлдошев бошчилик қилади.

Янги ташкилот нима билан шуғулланади? Аввалига уюшмага унинг аъзоларини фонддан ташқари материаллар билан таъминлаш, шунингдек, маҳсулотни сотиш билан шуғулланиш таклиф этилди. Лекин бу ғоя рад қилинди. Уюшма реклама, ноширлик фаолияти билан фаол шуғулланиши, омилкор кишиларнинг клубини ташкил қилиши керак. Уюшма тижорат негизида ишлайдиган маълумотлар банкига эга бўлиши зарур, деб топилди.

Уюшма аъзоларини, уларнинг манфаатларини эркин соҳибкорлик фаолиятида ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилиш янги ташкилотнинг асосий мақсади деб ҳисобланди.

Съездда ижарачилар қонуний ҳуқуқларидан маҳрум этилатганлигини кўрсатувчи кўп мисоллар келтирилди. Масалан, оборотида катта пул бўлган ва омонат қўйган кишиларга йилига 15 фоиз фойда тўлайдиган «Шарқ» тижорат банкини ҳимоя қилиш учун кўп кучғайрат сарфлашга тўғри келди. Фақат хорижий мутахассисларни таклиф қилиш ҳамда уларнинг «Шарқ» банкига сертификат берганлиги банк мустақиллигини сақлаб қолишга имкон берди.

(ЎзТАГ).

ҲУЖЖАТЛАР ТЎПЛАМИ

«СССР Президенти М. С. Горбачевнинг Америка Қўшма Штатларига давлат ташрифи. 1990 йил 30 май — 4 июнь» ҳужжатлар ва материаллар тўплами босмадан чиқди.

Тўпламга Оқ уйда расмий кутиб олиш маросими тўғрисидаги, шунингдек Америка зиёлилари билан учрашув ҳақидаги, Совет-Америка ҳужжатларини имзолаш, М. С. Горбачев билан Ж. Бушнинг журналистлар билан қўшма учрашуви тўғрисидаги ҳисоботлар, М. С. Горбачевнинг СССР Марказий телевидениеси мухбири билан қилган суҳбати, ташриф чоғида имзоланган ёки келишиб олинган бошқа материаллар, ҳужжатларнинг матнлари киритилган.

Тўпламни Сиёсий адабиёт нашриёти тайёрлади ва у «Красний пролетарий» босмахонасида босиб чиқарилди.

(ТАСС).

«Билим»— Қорақалпоғистондаги янги нашриёт

● Нукус матбаа комбинати конвейеридан «Билим» нашриёти маркаси билан миллий мактаблар биринчи синф ўқувчилари учун янги дарсликлар чиқди.

Жуда яхши безатилган «Хариплик» («Алифбо») ва «Хат тану» («Ёзув») эндиликда мустақил мақомга эга бўлган «Қорақалпоғистон» нашриёти ҳузуридаги ўқув-методик адабиётлар редакцияси куч-ғайрати самараси бўлди.

— «Билим» давлат ўқув-педагогика нашриёти хўжалик ҳисоби асосида ишламоқда, — дейди унинг директори Аваз Турдимуратов. — У банкдаги ўз мустақил балансига, ҳисоб-китоб счётига эга бўлиб, юридик шахс ҳисобланади ва социалистик давлат корхонаси тўғрисидаги қонун асосида ишлайди.

Янги нашриётнинг асосий вазифаси мухтор жумҳуриятда жуда камчил бўлиб турган ўқув ва методик адабиётлар чиқаришдан иборатдир. Миллий мактабларнинг бошланғич синфлари дарсликлар етишмаслигидан, айниқса, қийналмоқда.

Собиқ ўқув-методик адабиётлар редакцияси ушбу ўқув йилига умумий тиражи 887 минг нусхадан иборат 55 хил дарслик тайёрлади.

«Билим» нашриёти қорақалпоқ тилида «Мактаб кутубхонаси» туркумини чиқаришга киришди. Келаси йили яна 54 хил дарслик ва методик қўлланма чиқариш режалаштирилган.

(ЎзТАГ мухбири).

ҚЎШНИЛАР УЧРАШГАНДА

Янгиқўрғон районининг экин майдонлари, қишлоқлари қўшни Қирғизистон ССРнинг Ўш вилоятидаги Жангижўл райони билан туташ. Ана шу боис икки район меҳнаткашлари, деҳқон ва чорвадорлари доимо қўшничилик алоқалари ўрнатиб келишган. Улар қадим-қадимдан бир-бирларига қиз бериб қиз оладилар.

Янгиқўрғонлик Каримжон Турдиевни нафақат ҳамқишлоқлари ҳатто қўшни район меҳнаткашлари ҳам танийдилар, ҳурмат қиладилар. Бунинг боиси шуки, Каримжон ака икки халқ ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. К. Турдиев «Победа» давлат хўжалигига раҳбарлик қилади. Қирғизистонликлар билан ҳамиша тажриба алмашиб, муаммоларни биргаликда ҳал этишга муносиб улуш қўшаётир.

Суратда: Янгиқўрғон районидаги «Победа» давлат хўжалиги директори, район Совети депутати К. Турдиев (ўртада) қўшни Жангижўл районидаги Пошшоотасой ўрмон хўжалиги бошлиғи Эргаш Умрзоқов ва шу хўжалик ишчиси Қамбарали Исроиловлар билан.

Т. Ҳамроқулов олган сурат.

● Тил ҳақидаги Қонун—амалда

ПОЙДЕВОРИ МУСТАҲКАМ БЎЛСА

Жумҳуриятимизда ўзбек тилига давлат мақоми берилиши тилимизнинг равнақи учун янги имкониятлар яратди. Она тилига бўлган эътибор, ҳурмат, муҳаббат туйғуларини мактаб партасиданоқ бошлаш шарт. Бу эса мактабларда туб бурилиш, қайта қуришни талаб этмоқда. Ҳозирги кунда бу борада жумҳурият халқ таълими вазирлигида қандай ишлар амалга ошириляпти! Ўзбекистон ССР халқ таълими вазирининг ўринбосари М. ҚУРБОНОВга шу мазмунда бир неча савол билан мурожаат этдик.

— Музроб Муродович, давлат тили ҳақидаги Қонун қабул қилинганига бир йил бўлай деб қолди. Қонуннинг ҳаётга татбиқ қилинишида халқ таълими шубҳасиз, асосий ролни ўйнайди. Давлат тили ҳақидаги Қонун талабларидан келиб чиқиб, таълим-тарбия жараёнида қандай ўзгаришлар бўляпти.

— Жумҳурият халқ таълими вазирлигининг 1990 йил 27 февралда бўлиб ўтган ҳайъати йиғилиши қарори билан давлат дастури асосида кенгайтирилган тадбирлар ишлаб чиқилди. Биз ана шу тадбирлар асосида таълим-тарбия жараёнида маълум ўзгаришлар қилмоқдамиз.

Янги 1990—1991 ўқув йилидан бошлаб мактабларимизда ўқув режаси икки тур асосида олиб борилади. Ўқишлар ўзбек тилида олиб бориладиган мактабларда ўзбек тили ва адабиёти учун ажратилган вақт илгариги йилларга қараганда ўн бир соатга кўпайтирилди. Мактабларга дарс соатларини тақсимлашда анча эркинлик берилган. Биринчи тур бўйича қирқ икки соат, иккинчи тур бўйича 35 соат вақт ажратилган. Мактаб кенгашининг қарори билан бу соатлардан бошқа тилларни ёки фанларни ўрганиш, маълум бир ихтисосликка йўналтирилган соҳа бўйича машғулотлар олиб бориш мумкин. Рус тили ва адабиёти дарсларига 37 соат вақт ажратилган. Лекин бу билимни чуқур ўрганишни истовчиларнинг хоҳишларини қондириш учун факультатив машғулот ҳисобидан ва чуқурлаштирилган фан дастури талабидан келиб чиқиб рус тили ва адабиётига ҳафтасига қўшимча вақт ажратиш мумкин.

— Ўқиш рус тилида олиб бориладиган мактабларда жумҳурият давлат тилини ўрганишга қандай эътибор бериладн!

— Тўғри, узоқ йиллардан бери ўқишлар рус тилида олиб бориладиган мактабларда ўзбек тили ва адабиётининг ўқитилишига етарли эътибор берилмай келинарди. 1990—91 ўқув йилидан ўқишлар рус тилида олиб бориладиган мактабларнинг биринчи синфлари иккинчи ярим йилликдан бошлаб, иккинчи синфлари эса биринчи чоракдан бошлаб ҳафтасига икки соат ўзбек тилини ўрганадилар. Ўқув планидаги соатларни кўпайтириш ҳам мактабларнинг ўзига боғлиқ. Юқорида белгиланган соатлардан ташқари мактаб кенгашининг қарори билан барча синфларда айрим фанлар бўйича соатлар миқдорини бир соатдан уч соатгача кўпайтириш мумкин. Ўқиш рус тилида олиб бориладиган мактабларда ўзбек тили ва адабиётидан битирувчи синфлар давлат имтиҳонлари топширадилар. Бундан ташқари бу мактабларда давлат тилини ўрганишга қизиқишни орттириш ўзбек тили ва адабиётидан рус тилида сўзлашадиган ўқувчилар орасида олимпиадалар ўтказишга ҳам катта эътибор берилиши борасида турли тадбирлар, тавсияномалар ҳам таклиф этиляпти. Чунки ўқувчиларда қизиқиш, рағбат бўлгандагина тилни ўрганиш осон кечади. Шу ўринда бир мисол келтирмоқчиман. Тошкент шаҳар Куйбишев ноҳиясидаги ўқиш рус тилида олиб бориладиган мактабларда ўзбек тили ва адабиётининг ўқувчилар томонидан ўзлаштирилиши паст даражада эди. Район халқ таълими бўлими энг аввало фан ўқитувчиларига аҳамият берди. Илғор усул, тажрибаларни қўллаб-қувватлади.

Район халқ таълими бўлимига компьютер билан жиҳозланган иккита «Икарус» автобуси ажратилганди. Ўқитувчилар, мутахассислар ана шу автобусдаги компьютерларни ўзбек тилини ўрганиш учун мослаштирдилар. Натижада ўқувчиларда жумҳурият давлат тилини ўрганишга қизиқиш ортди. Автобуслар ўзбек тили ўқитувчиси билан жадвал асосида барча мактабларни айланиб чиқади. Албатта, бу дарсдан ташқари амалга ошириладиган тадбир. Ана шундай изланувчанлик, ижодкорлик асосида ишлагандагина давлат тилини чуқур ўрганиш борасида ижобий силжишларга эришишимиз мумкин.

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган мактабларда ўзбек тили икки гуруҳга бўлиб ўқитила бошланди. 1990 йилнинг январидан рус мактабларидаги ўзбек тили ўқитувчиларининг маоши 15 фоизга оширилди. 1991 йилнинг январидан ўзбек мактабларидаги ўзбек тили фанидан синфларни икки гуруҳга бўлиб дарс ўтиш тўғрисида ҳукуматга таклиф киритилди.

— Жумҳуриятимизнинг давлат тили ҳақидаги Қонунининг 16-моддасида «Араб алифбосига асосланган қадимий ўзбек ёзувини ўзбек умумий таълим мактабларида, ўрта махсус ва олий ўқув юртларининг ўқув фанларидан бири сифатида ўқитиш таъминланади» дейилган. Бу борада қандай амалий ишлар қилиняпти!

— Қонуннинг бу моддаси қўяётган вазифани ҳаётга татбиқ этиш юзасидан Халқ таълими вазирлигининг махсус буйруғи чиққан.

Жумҳуриятда ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган умумий ўрта таълим мактабларида, ҳунар-техника, педагогика билим юртлари ва олий педагогика ўқув юртларида араб алифбосига асосланган эски ўзбек ёзувини ўргатиш асосан тўрт босқичда олиб борилади.

К. Д. Ушинский номидаги ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий институтида 190 ўқитувчи эски ўзбек ёзуви бўйича сабоқ олди. Низомий номли Тошкент давлат педагогика институтида эски ўзбек ёзуви кафедраси ташкил этилди. Бу даргоҳда таълим олган ўқитувчилар вилоят малака ошириш институтларига бориб, эски ўзбек ёзуви ва тили бўйича курслар ташкил этади ва ўқитувчиларни қайта тайёрлайдилар.

Жумҳуриятнинг Наманган вилоятидаги 11 та мактабида Сурхондарёда — 6 мактабда, Андижонда 100 га яқин мактабда, Тошкент вилоятида 71 та мактабда, Хоразмда 20 та мактабда факультатив тарзда ўқувчиларга эски ўзбек ёзуви ўргатила бошланади.

— Давлат тили ҳақидаги Қонун талаб, вазифаларини бажариш юзасидан Халқ таълими тармоқларида қандай ишлар амалга ошириляпти!

— Халқ таълими вазирлиги ҳайъатида Бухоро вилоят халқ таълими бўлими тармоқларида жумҳурият давлат тили ҳақидаги Қонунни ҳаётга татбиқ этиш борасидаги ҳисоботи тингланди. Мавжуд камчиликлар рўй-рост очиб ташланди. Ишни яхшилаш йўллари белгиланди.

Халқ таълими вазирлигига қарашли бўлимлар, бошқармалар, вилоят, ноҳиялардаги ташкилотларда давлат тилини муҳофаза этиш, равнақи учун курашиш, қўлланишини таъминлаш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқилди. Халқ таълими вазирлигида «Ўзбек тили жонкуярлари» жамиятининг дастури — Низоми ишлаб чиқилди.

Жумҳуриятдаги 16 та ҳунар-техника билим юртида ўзбек тилида иш юритувчи котиблар, стенографчиларни тайёрлаш курси очилди. Бундай курсни битирувчиларга бўлган талаб бугунги маълумотларга қараганда ҳозирча 1050 кишини ташкил этади. Ҳозир курсларда ўқувчилар қабул қилиш давом этмоқда.

Курс ўқувчиларини дарсликлар, қўлланмалар билан таъминлаш мақсадида ўқув-методика марказида мутахассислар билан ҳамкорликда стенография белгилари ишлаб чиқилди. «Машинада ёзув» қўлланмаси таржимага берилди. «Стенография» дарслигининг қўлёзмаси тайёрланди.

Тошкент шаҳридаги 21-ҳунар-техника билим юрти базасида ўзбек тилида компьютер билан иш юритувчилар тайёрлаш маркази ташкил этилди. Ҳозир унинг ўқув плани, дастури устида иш кетяпти.

— Маълумки, жумҳуриятимизда ҳозирги кунда миллий кадрларнинг чет эллар билан бевосита алоқаси барчани қизиқтиради. Мактабларда чет тилларни ўрганиш қай йўсинда олиб борилади!

— Ўрта мактабда ўтиладиган ҳар бир фан инсоннинг келажаги учун маълум бир замин тайёрлаш, зарур кўникма, малака ҳосил қилиши керак. Келгусида шахс ана шу заминдан бемалол фойдалана олсин. Чет тилларни ўқитишдан мақсад ҳам шу. Кейинги йилларда, айниқса, шарқ тилларини ўрганишга қизиқиш анча ошди, ҳатто ота-оналар инглиз, француз, немис тиллари ўрнига бутунлай араб, форс, ҳинд тилларини ўрганиш керак, деган таклифларни ўртага ташламоқдалар. Гапнинг очиғи, бу таклифни чуқур ўрганиш керак. Ваҳолонки, ана шу шарқ мамлакатларида инглиз француз, немис тиллари чуқур ўрганилади. Баъзи институт ва мактабларда ўқиш фақат Европа тилларида олиб борилади. Билим даргоҳини тамомлаган ёшлар бемалол Европа мамлакатларига бориб, зарур бўлган мутахассислик бўйича ўқишни давом эттираверадилар. Улар чет элларда жаҳон миқёсидаги илм-фан, касб янгиликларини ўрганиб, ўз ватанларига қайтадилар. Бу эса Шарқ мамлакатлари тараққиётида катта аҳамиятга эга бўлмоқда.

Биз мактабларимизда чет тилини ўрганишни ижтимоий заруратдан келиб чиқиб, ташкил этишимиз керак. Кўр-кўрона баъзи тилларни ўрганишга ружу қўйиш келажакда ўзини оқламаслиги мумкин. Ҳозирги кунда жумҳуриятимизда 7094 та умумий ўрта таълим мактабларида асосан Европа тиллари ўрганилмоқда. 5061 та синфда чет тиллари чуқур ўрганилади. Бугунги кунда мактабларда чет тилларини ўрганишга бўлган муносабатни ўзгартириш, таълим ишларини қайта қуриш устида ишлар олиб борилямти. Шунга кўра чет тилларини ўқитиш дастурини қайта кўриб чиқишни мўлжаллаганмиз. Бунда албатта, шарқ тилларини ўргатишга алоҳида аҳамият берилади.

Бугунги кунда Халқ таълими вазирлиги ўз тараққиёт йўлини қайта кўриб чиқиш ва самарали йўлларни излаш, таълим-тарбия борасида жаҳон тажрибаларидан, шарқ халқлари ва ўзбек халқининг педагогика тарихи ҳамда ажойиб анъаналаридан фойдаланиш борасида жиддий изланмоқда.

Келажак авлоднинг маънавий баркамоллиги кўп жиҳатдан ўз она тили, маънавий ва маданий меросимизни ўрганишга боғлиқ. Ёшлар орасида меҳр-оқибатсизлик, жиноятчиликка қўл уриш ҳоллари борган сари кўпаётганлигидан бутун жамоатчилик ташвишланмоқда.

Ёшларга эътиқодли бўлиш туйғуларини жуда эрта — боғча-ясли, мактаб партасиданоқ сингдириб бориш зарур. Айниқса, йигит-қизларни ўз она тили, халқининг бой маданий меросини ўрганиши, шу бугунги шиддаткор воқеа-ҳодисаларга зийраклик билан муносабатда бўлиш руҳида вояга етказмоқ даркор. Бунга мактабларда эски ўзбек алифбосини ўргатишга жиддий киришиш орқалигина эришиш мумкин.

Жумҳурият Халқ таълими вазирлиги олдида масъулиятли вазифалар турибди. Бу — янги ўқув йилида амалга ошириладиган чора-тадбирлар, эзгу ишлар учун мустаҳкам пойдевор бўлсин.

Суҳбатни «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири С. ЙЎЛДОШЕВА олиб борди.

ЯНГИЛИКЛАР

ЯНГИ ЎҒИТЛАР

● Янгийўл биохимия заводида «Ломус» органик-минерал ўғитларнинг тажриба-саноат туркуми тайёрланди. Саноат чиқиндиси ҳисобланувчи лигнин, шунингдек, турли қўшимчалар — калий, аммофос ҳамда Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатининг оқава сувлари янги ўғитлар учун асос бўлди.

САВДО БИТИМЛАРИ

● Фарғонада ишлатилмай ётган моллар ва ишлаб чиқариш чиқиндиларини сотиш юзасидан кўргазма-ярмарка бўлиб ўтди. Уни Фарғонадаги «Ферганаглавснаб» территориал бошқармасининг тижорат-ахборот маркази ташкил қилди. Ярмаркада Душанбе, Самарқанд, Кустанай, Оренбург, Қўқон ва бир қанча бошқа шаҳарлардаги корхоналар ва кооперативлар иштирок этди. Икки кун ичида ярмаркада 600 минг сўмликдан кўпроқ савдо битимлари тузилди.

ЎЗ КАСБИНИНГ УСТАСИ

● Тошкент тўқимачилик комбинатида ёш тўқувчи Лазокат Зулфиқорова ўз касбининг энг яхши устаси деб топилди. У план топшириқларини муттасил ошириб бажаради, сурпларни фақат аъло сифат билан тайёрлайди. Л. Зулфиқорова кўп дастгоҳли зонада ишлайди ва уларни мустақил созлайди. Натижада дақиқаларни тежаб, шу орқали пландан ташқари минглаб метр газлама ишлаб чиқаради.

БИРИНЧИ БОСҚИЧДА

● Тошкент чарм-мўйна заводида меҳнат шароити яхшиланди. Бу ерда ишлаб чиқаришдаги ҳавони тозалаш қурилмаси ишга туширилди. Бу — корхонани реконструкциялашнинг биринчи босқичидир. Тез орада «Узпромвентиляция» трести саломатликка энг кўп зарар етказадиган мўйна цехидаги ҳавони чангдан тозалаш бутун системасини созлашга киришади. Бу системани ўрнатиш корхонага 112 минг сўмга тушади. Лекин бу ерда ходимларга нормал меҳнат шароитлари яратиб бериш учун маблағни аяшмайди.

ЙЎЛОВЧИЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

● Фарғона билан қардош жумҳуриятлар пойтахтлари — Фрунзе ва Олмаота ўртасида самолётлар қатнай бошлади. Жамбул авиаотрядининг Як-40 самолётлари экипажлари бу ердан ҳафтасига уч марта уча бошлашди. Илгари бу шаҳарларга бориш учун Фарғона ва вилоят аҳолиси аввал Тошкентга учишига тўғри келарди. Бу йил Фарғонадан Новосибирск ва Свердловск шаҳарларига самолётларнинг мунтазам қатновини бошлаш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

ТВ: ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА

27 АВГУСТ, ДУШАНБА

УзТВ-I. Ўзбекистон телевидениеси ўзининг шу кунги кўрсатувларини совет киноси кунига бағишланган томошалар кўрсатишга бағишлайди. Кўрсатувлар 17.30 да мультфильмлар тўплами билан бошланади. Кейин киноконцерт бўлади. Кино тарихи ҳақидаги суҳбатни Ҳамидулла Акбаров олиб боради. Бундан ташқари «Оламга саёҳат», кино каскадёрлар ҳақидаги кўрсатувлар ҳам қизиқарли бўлиши кутилмоқда. Программа сўнггида «Тоҳир ва Зуҳра» фильми намойиш этилади. 19.30 Ахборот. 20.30 Время. 22.00 Ахборот.

УзТВ-II. 17.55 Спорт кўрсатувлари. 19.10 «Зудов ишдан бўшатилдингиз». Бадиий фильм. ДУШАНБЕ. 20.30 Время. 21.00 Назми гулхо. 21.45 Ҳажвий киножурнал. 22.00 Ахбор. 22.20 Навиди Душанбе. 22.50 «Цирк маликаси». Бадиий фильм, 1-серия.

МТ-I. 6.00 «120 минут». 8.05 «Ўртадаги киши учун лифт». Бадиий фильм. 8.45 Футбол шарҳи. 9.15 Рус рақси. 10.05 Шарқий Сибирь. 10.15 Концерт. 11.00 Ҳайвонот оламида. 12.00 Время. 15.45 Болалар соати. 16.45 Ҳужжатли фильм. 16.55 Фестиваль белгилари. 17.25 Биз ва иқтисодиёт. 18.00 Время. 18.30 Илмий-оммабоп фильм. 18.55 Футбол шарҳи. 19.25 1990 йил қўшиқлари. 20.30 Время. 21.00 Коллаж. 21.05 Кинопанорама. 23.45 ТСН.

МТ-II. 8.00 Бадантарбия. 8.20 Образ. 9.35 Нега ва нима учун. 10.05 «Асалари». Телеспектакль. 16.30 Телеочерк. 17.05 «Лочин ўлкасида». Бадиий фильм, 1-серия. 18.00 Время. 18.30 Мусиқий абонемент. 19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.45 Ердамга чақираман. 20.45 Коллаж. 20.50 «Ажабтовур кишилар». Фильм-спектакль.

28 АВГУСТ, СЕШАНБА

УзТВ-I. 11.30 Телефильмлар. 12.00 Фильм-концерт. 13.05 «Ёш аёл учун эркак». Бадиий фильм. 17.35 Янгиликлар. 17.40 Мультипанорама. 18.20 Ўзбек тилини ўрганамиз. 18.50 Фанга бағишланган умр. 19.30 Ахборот. 19.50 Концерт. 20.30 Время. 21.00 «Қийшиқ ойна». Теленовелла. 21.55 Кинолавҳа. 22.00 Ахборот. 22.20 «Самурайлар байроғи». Бадиий фильм. 1-серия.

УзТВ-II. 18.05 «Эҳтиёт бўлинг буви». Кинокомедия. 19.30 «Тошкент» студияси. ДУШАНБЕ. 20.30 Время. 21.00 Ҳинд кинофильмларидан қўшиқлар ва рақслар. 22.00 Ахбор. 22.20 «Цирк маликаси». Бадиий фильм, 2-серия.

МТ-I. 6.00 «120 минут». 8.05 «Ўртадаги киши учун лифт». Бадиий фильм. 9.15 Кинопанорама. 13.55 Болалар соати. 11.55 Коллаж. 12.00 Время. 15.45 Бор бўл, мусиқа. 16.45 Илмий хабарнома. 17.30 Сиёсий мулоқотлар. 18.00 Время. 18.30 Долзарб интервью. 18.40 Илмий-оммабоп фильм. 19.05 Давра столи. 19.50 «Ўртадаги киши учун лифт». Бадиий фильм. 20.30 Время. 21.00 «Ковбойлар». Фильм-балет. 21.20 «Сўз». 23.20 ТСН.

МТ-II. 8.00 Бадантарбия. 8.15 Қачонлардир «Будилник»да. 8.40 «Қувноқ айиқчалар». Спектакль. 9.25 Концерт. 9.35 «Таътилдаги саргузаштлар». Бадиий фильм, 1-серия. 10.55 Ритмик гимнастика. 11.25 «Наъра тортаётган йиртқичга меҳрибонлик». Бадиий фильм, 1-серия. 16.30 Ритмик гимнастика. 17.00 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 17.05 «Лочин юртида». Бадиий фильм. 2-серия. 18.00 Время. 18.30 Концерт. 18.55 Коллаж. 19.00 Турар жой — 2000. 19.30 Хайрли тун. кичкинтойлар! 19.45 Концерт. 20.10 Ҳужжатли фильм. 20.30 Енгил атлетика. Европа чемпионати. 21.15 «Еғингарчилик билан ўтган уч кун». Бадиий фильм. 22.30 Концерт. 23.00 Енгил атлетика. Европа чемпионати.

29 АВГУСТ, ЧОРШАНБА

УзТВ-I. 11.30 Тарихий обидаларимиз — бебаҳо бойлигимиз. 12.30 «Баҳор» ансамбли ҳақида. 13.25 «Зудов ишдан бўшатилдингиз». Бадиий фильм. 17.35 Янгиликлар. 17.40 Телефильм. 18.00 Болалар учун. 18.30 Футбол чорраҳаларида. 19.00 Халқ истеъмоли моллари. 19.30 Ахборот. 19.50 Ёзувчи ва замон. 20.30 Время. 21.00 Камолот сари. 21.45 Халқ депутати Карим Баҳриев сўзи. 22.00 Ахборот. 22.20 «Ёшлик оқшоми». 23.30 «Самурайлар байроғи». Бадиий фильм, 2-серия.

УзТВ-II. 18.05 Телефильм. 18.20 «Асал таъми». Спектакль. ДУШАНБЕ. 20.30 Время. 21.00 Мусиқий кўрсатув. 21.50 «Панди Нийогон». 22.00 Ахбор. 22.20 Ҳаёти деҳот. 23.00 «Гулсиния Тобосская». Бадиий фильм, 1-серия.

МТ-I. 6.00 «120 минут». 8.05 «Ўртадаги киши учун лифт». Бадиий фильм. 9.15 «Сўз». 11.15 «Нимаики дилда бўлса...» 12.00 Время. 15.45 Мусиқий хазина. 16.25 Ҳужжатли фильм. 16.45 Мультфильм. 16.55 Болалар соати. 18.00 Время. 18.30 Илмий-оммабоп фильм. 19.00 Инсон ва қонун. 20.00 «Ўртадаги киши учун лифт». Бадиий фильм. 20.30 Время. 21.00 Коллаж. 21.05 Долзарб интервью. 21.15 «Глембаи». Бадиий фильм, 1-серия. 22.00 Ҳужжатли фильм. 23.00 ТСН.

МТ-II. 8.00 Бадантарбия. 8.20 «Золушка». Фильм-спектакль. 9.55 Болалар учун фильм. 11.00 Ҳужжатли фильм. 11.30 «Наъра тортаётган йиртқичга меҳрибонлик». Бадиий фильм, 2-серия. 16.30 Мультфильм. 16.45 Мусиқий фильм. 18.00 Время. 18.30 ва 18.40 Концерт. 19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.45 Хореографик новеллалар. 20.30 Яшил чироқ. 21.00 Футбол. Ўртоқлик учрашуви. СССР — Руминия. 22.50 Халқ куйлари. 23.00 Енгил атлетика. Европа чемпионати.

30 АВГУСТ, ПАЙШАНБА

УзТВ-I. 11.30 Фильм-концерт. 12.00 Телефильм. 12.30 «Қабрдаги хазина». Видеофильм, 1-қисм. 13.40 «Эҳтиёт бўлинг, буви». Кинокомедия. 17.35 Янгиликлар. 17.40 Бир актёр театри. 18.10 Мультфильм. 18.30 Қонун ҳамма учун баробар. 19.00 Концерт. 19.30 Ахборот. 19.45 Алифбо сабоқлари. 20.20 Ўзбекистон ички ишлар вазирлиги хабар қилади. 20.30 Время. 21.00 Концерт. 22.00 Ахборот. 22.20 Мутахассислар маслаҳати. 22.50 Нафосат.

УзТВ-II. 18.05 «Юлдузча». 18.35 Чим хоккей. «Политотдел» — «Связист» (О). 19.10 «Тошкент» студияси. ДУШАНБЕ. 20.30 Время. 21.00 «Борисони шашмақом». 22.00 Ахбор. 22.20 «Дульсинея Тобосская». Бадиий фильм, 2-серия.

МТ-I. 6.00 «120 минут». 8.00 Бадиий фильм. 9.15 Инсон ва қонун. 10.15 Композитор О. Иванов билан учрашув. 10.55 Болалар соати. 11.55 Коллаж. 12.00 Время. 15.45 Болалар учун фильм. 16.45 Ҳужжатли фильм. 17.15 ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.00 Время. 18.30 Киножурнал. 18.40 Андрониковнинг одатий ҳикоялари. 19.45 Бадиий фильм. 20.30 Время. 21.00 «Глембаи». Бадиий фильм, 2-серия. 21.40 Опера шинавандалари клуби. 22.50 ТСН.

МТ-II. 8.00 Бадантарбия. 8.20 Образ. 9.00 Майдонда кўтослар. 9.30 Мультфильм. 9.45 Болалар учун фильм. 11.00 Ритмик гимнастика. 11.30 «Наъра тортаётган йиртқичга меҳрибонлик». Бадиий фильм, 3-серия. 16.30 Овоз йўлидаги икки портрет. 17.35 Ҳужжатли фильм. 17.50 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 18.00 Время. 18.30 РСФСР шаҳарлари

31 АВГУСТ, ЖУМА

УзТВ-I. 11.30 Фильм-концерт. 11.55 «Қабрдаги хазина» Видеофильм, 2-қисм. 13.00 «Магистраль». Бадиий фильм. 17.30 Янгиликлар. 17.35 Мультфильм. 17.45 Хайр боғча, салом мактаб. 18.15 «Ёшлик». 19.00 Рақслар гулдастаси. 19.30 Ахборот. 19.45 Ўзбекистон ССР халқ артисти Амин Турдиев таваллудининг 80 йиллиги. 20.20 Одобнома. 20.30 Время. 21.00 Келажагимиз мактабда. 22.00 Ахборот. 22.20 Театр ва замон.

УзТВ-II. 18.10 Спорт шарҳи. 18.45 Тижорат хабарлари. 18.55 «Дима Горннинг мартабаси». Бадиий фильм. **Душанбе.** 20.30 Время. 21.00 «Парасту». 22.00 Ахбор. 22.20 Контакт. 23.20 Ҳужжатли фильм.

МТ-I. 6.00 «120 минут». 8.05 «Ўртадаги киши учун лифт». Бадиий фильм, 4-серия. 8.40 Андрониковнинг оғзаки ҳикоялари. 9.45 Саёҳатчилар клуби. 10.45 Концерт. 11.15 ...16 ёшгача ва ундан катталар. 12.00 Время. 15.45 Қалмиқ «Жангар» достони. 16.10 Агар сиз... 16.55 Таътиллар. 17.40 Концерт. 18.00 Время. 18.30 Долзарб интервью. 18.40 Мультфильм. 19.00 Концерт. 19.15 Илмий-оммабоп фильм. 19.40 Шеърият лаҳзалари. 19.50 «Ўртадаги киши учун лифт». Бадиий фильм, 4-серия. 20.30 Время. 21.00 Коллаж. 21.05 Ички ишлар вазирлиги маълумотларига кўра. 21.15 «Глембаи» Бадиий фильм, 3-серия. 21.55 Бу бўлган... бўлганди. 22.20 Нигоҳ. 23.05 ТСН. 23.20 Рақслар, рақслар.

МТ-II. 8.00 Бадантарбия. 8.20 Образ. 9.35 «Таътилдаги саргузаштлар». Бадиий фильм, 4-серия. 11.05 Қачонлардир «Будильник»да. 11.35 «Бахтли қирғоқ» Бадиий фильм. 16.30 Мультфильм. 16.40 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. 17.40 Спорт ҳамма учун. 17.55 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 18.00 Время. 18.30 «Биз яшаётган олам» Бадиий фильм. 19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.45 Коллаж. 19.50 Концерт. 20.30 «Граф Люксембург». Спектакль. 22.45 Кичик концерт. 23.00 Енгил атлетика. Европа чемпионати.

1 СЕНТЯБРЬ, ШАНБА

УзТВ-I. 9.00 «Ассалому алайкум». 10.00 Кинопрограмма. 10.50 Ёшлик. 12.40 «Чўнтакдаги қуёш». Бадиий фильм. 13.50 Амалий давра суҳбати. 14.50 Телефильмлар. 15.20 «Сеҳрли ҳарфлар ороли». Спектакль. 16.15 Ер хазина — сув гавҳар. 17.00 Футбол. «Пахтакор» — «Зенит». 18.50 «Аралаш». 19.00 Биринчи қўнғироқ. 19.30 Ахборот. 19.45 Ўзбек тилини ўрганамиз. 20.15 Оқшом эртаклари. 20.30 Время. 21.00 Атоий лирикаси. 21.50 Телефильм. 22.00 Ҳафтанома. 22.40 «Қаллиғ ўғирлаш». Бадиий фильм.

УзТВ-II. Душанбе. 9.00 Сафту калом. 9.55 Фильм концерт. 11.00 «Сингиз». Бадиий фильм, 1 ва 2-серия. 17.55 Болалар учун фильм. 19.00 Салом, мактаб! 19.30 Новости. 19.50 Кинокамера билан саёҳат. 20.30 Время. 21.00 «Суруди Мастона». 22.00 Ахбор. 22.20 «Суруди Мастона». 23.10 Футбол. «Помир» — «Металлист».

МТ-I. 6.00 «120 минут». 8.05 Онам — дадам ва мен. 8.35 Концерт. 9.35 Тижорат хабарномаси. 10.05 Ҳужжатли фильм. 10.40 Йил фасллари. Сентябрь. 11.40 Кинопрограмма. 12.40 Мўъжизасиз мўъжизалар. 13.40 «Бурда моден». 14.10 Дўстларимнинг ажиб фазилатлари. 15.00 Концерт. 15.25 Ҳужжатли фильм. 16.15 Киноконцерт. 17.00 Илмий-оммабоп фильм. 17.30 Халқаро панорама. 18.15 «Майда ёққан қор». Бадиий фильм. 19.25 Концерт. 20.30 Время. 21.00 СССР ҳукуматида 21.10 «Ўзинг билан олиб кет» Бадиий фильм. 22.25 Концерт. 23.15 1990 йил гўзали. 00.15 ТСН.

МТ-II. 7.30 Бадантарбия. 7.45 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. 8.30 Киножурналлар. 8.55 Ҳужжатли фильм. 9.45 Концерт. 11.45 Болалар учун фильм. 14.00 Ўзбекистон телевидениесининг «Дўстлик» видеоканали. 16.30 «П» белгиси билан. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Рус тили. 20.30 Время. 21.00 Коллаж. 21.15 Енгил атлетика. Европа чемпионати. 23.00 Футбол «Динамо» (Киев) — «Спартак» 23.45 «Қўшимча поезд иккинчи йўлга келиб тўхтайди». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар.

2 СЕНТЯБРЬ, ЯКШАНБА

УзТВ-I. 9.00 «Ассалому алайкум». 10.00 Телефильм. 10.20 «Тошкент» студияси. 11.20 Қишлоқ стадионида. 11.50 «Гугуртга кетиб». Бадиий фильм. 13.25 Деҳқон ва замон. 14.25 Чорраҳа. 15.15 Алифбо сабоқлари. 18.10 Мультфильм. 18.20 Болалар учун концерт. 18.50 Бухоро халқ инқилоби 70 йиллиги. 19.30 Ахборот. 19.50 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Олмаҳон Ҳайитова. 20.30 Время. 21.00 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Олмахон Ҳайитова. 21.30 Телефильм. 22.00 Ахборот. 22.20 «Тош йўлдаги уч киши». Бадиий фильм.

УзТВ-II. Душанбе. 9.00 Сапеда. 10.05 Реклама. 10.15 Яхши дегани нима? 10.55 Фильм-концерт. 12.00 «Мери Поппинс, хайр.» Бадиий фильм, 1 ва 2-серия. 18.05 «Этик». Бадиий фильм. 19.30 Ҳужжатли фильм. 19.50 Биродарлашган шаҳарлар. 20.30 Время. 21.00 Концерт. 22.00 Ҳафта. 22.30 Спектакллардан парчалар. 23.30 Телетомошабин ҳамроҳи.

МТ-I. 7.30 Спорт ҳамма учун. 7.45 Ритмик гимнастика. 8.15 Спортлото. 8.30 Эрта саҳарлаб. 9.30 Ватан хизматида. 10.30 Тонгги дам олиш программаси. 11.00 Дунё бўйлаб. 12.00 Здоровье. 12.45 Педагогика ҳамма учун. 13.45 Мультфильм. 13.55 Фильм-концерт. 14.45 Концерт. 15.15 Ҳужжатли фильм. 16.45 Сиёсий мулоқотлар. 18.00 Москва—Сиэтль. 18.20 Илмий-оммабоп фильм. 19.10 «Эски уй». Бадиий фильм. 20.30 Время. 21.00 Оддийлик ва мангулик ҳақида. 21.15 «А» программаси.

МТ-II. 7.30 Зарядкага сафланинг. 7.50 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. 8.50 АҚШ миллий баскетболи. 9.50 Ҳужжатли фильмлар. 10.15 Мультфильм. 10.25 Хайр, ёз. 11.00 Концерт. 13.05 «Манчжурия». Телеочерк. 14.00 Халқаро программа. 15.00 Концерт. 15.10 Телеочерк. 15.55 Концерт. 16.30 Ўзбекистон телевидениесининг «Дўстлик» видеоканали. 19.00 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. 19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.45 ва 21.10 Киносерпантин. 20.30 Время. 23.30 Хоккей. СССР чемпионати.

ЯНГИ КИТОБЛАР

НАВБАТДАГИ ЖИЛД

«В. И. Ленин. 10 жилдлик танланган асарлар» тўпламининг «Россияда капитализмнинг ривожланиши» номли иккинчи жилди босмадан чиқди.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти босмадан чиқарди.

СИЁСИЙ АДАБИЁТ НАШРИЁТИ БОСМАДАН ЧИҚАРДИ

«К. Каутский. Христианликнинг келиб чиқиши» китоби босмадан чиқарилди. Немис социал-демократияси машҳур назариётчисининг ушбу асарида христианлик келиб чиқишининг ижтимоий заминларига асосий эътибор қаратилади. Муаллиф янги динга нисбатан эҳтиёжга сабаб бўлган иқтисодий, сиёсий, маънавий омилларни таҳлил этади. Асар 1930 йилдан бери рус тилида нашр этилмаган ва аллақачондан буён библиографик ноёб асар бўлиб қолган эди.

Кенг китобхонлар доирасига мўлжалланган ушбу китобни Сиёсий адабиёт нашриёти тайёрлади.

(ТАСС).

ЯКШАНБА САҲИФАСИ

● *Янгиликлар, воқеалар, шарҳлар*

● *Мозийдан дарак*

НАВОИЙГА ЁЗИЛГАН НОМАЛАР

Жаҳон адабиётида эпистоляр жанр илгаритдан бор. Бу жанр қадимги юнон адабиётида, айниқса, унинг машҳур вакиллари бўлган Цицерон, Горацийлар ижодида кенг ўрин олган.

Нома ёзиш ўрта асрларда Шарқ, шу жумладан, Ўрта Осиё адабиётида одат тусига кирган бўлса-да, улар жамланиб, алоҳида бир тўплам ҳолига келтирилмаган, деган фикр мавжуд эди. Таниқли шарқшунос олим, Беруний номидаги Давлат мукофоти лауреати, филология фанлари доктори Асомиддин Ўринбоевнинг шарқ қўлёзмалари сақланадиган турли кутубхона ва шахсий архивларни ўрганиши натижасида улуғ Навоий номига ёзилган номалар бир ерга тўпланди. Шу кунгача А. Ўринбоев Навоий номига фақат Жомий томонидан битилган хатларни ўрганиши, тадқиқ этиши натижасида учта катта китоб-монография майдонга келди. Булар Ўзбекистон Фанлар академияси чоп этган «Навоий альбоми»даги Абдураҳмон Жомий дастхатлари» (Ўзбекистон ва Тожикистон ССР Фанлар академияларининг қўшма нашри), «Абдураҳмон Жомий. Хатлар» ва Афғонистон Фанлар академияси Кобулда нашр этган Жомийнинг Навоийга ёзган хатларидир. (Кобул, 1988). Бу китобларнинг иккитаси рус тилида, охиргиси форс тилида чиқарилган.

Алишер Навоий номига ёзилган хатлар сони 594 та бўлиб, уларнинг муаллифи 16 кишидир. Бу хатлар асосан Алишер Навоий Ҳусайн Бойқаро салтанатида катта лавозимларда турган чоғлари — 1469—1489 йиллари ёзилган. Хатлардан 337 таси Жомий дастхатларидир. 128 та хат Хўжа Убайдулла Аҳрор қаламига мансуб. Қолган хатлар Муҳаммад ибн Аминиддин, Мир Абдуаввал Нишопурий, Хўжа Али, паркентлик Мавлоно Қосим ва бошқалар томонидан битилган.

Жомийнинг Алишер Навоий номига ёзган хатларида асосан орзу-истаклар, таклиф, илтимослар баён қилинган. Чунончи 35 та хат дўстлик ва ижодий мулоқотларга бағишланган. 23 та хатда деҳқон, косибнинг оғирини енгил қилиш сўралган. 41 та хат мадраса талабалари ва мударрисларининг таъминоти масаласига қаратилган. 76 та хатда тартиб-интизом масалалари ёритилган. Қолган хатларнинг кўпчилиги мазмун эътибори билан оддий меҳнаткаш халқ оммасининг, илм толибларининг, қолаверса бева-бечора ва фақиру фуқароларнинг оғирини енгил қилиш, мушкулини осонлаштириш, иқтисодий ва маданий ҳаёт даражасини яхшилашга бағишланган.

Ҳозирги кунимизгача Алишер Навоий номига ёзилган хатлар бошқа тилларда чиққан бўлса-да, ўзбек тилида чиқмаганлигини афсус билан қайд этиш лозим. Шу етишмовчиликни назарда тутиб, қуйида Навоий номига Жомий томонидан ёзилган хатларнинг айримларини газетхонлар эътиборига ҳавола этмоқчимиз.

Х. ИСМАТУЛЛАЕВ.

32-рақамли нома. Ҳожатмандлик изҳоридан сўнг, арзимиз шулки, мавлоно Жамолуддин Саййид Маҳмуд онаси ва биродарини зиёрат қилиш учун Самарқандга боришни ихтиёр қилади. Шул сабабдан Сиз бу ишга аҳамият бериб ва хайрихоҳлик кўрсатиб, он ҳазратнинг яқинларидан ушбу сафар учун рухсатнома олиб беришингизни сўрайди. Сизга Оллоҳнинг кўмаги ёр бўлсин! Вассалом! Фақир Абдураҳмон Жомий.

35-рақамли нома. Ҳожатмандлик изҳоридан сўнг, арзимиз шулки, ушбу хатни берувчилар — келгиндилар, толиби илмлар ва камбағаллардир. Агар Сиз уларга хайрихоҳлик кўрсатиб, бирор яхшилик қилсангиз, бу иш айни муддао бўлур эди. Сизга Оллоҳнинг кўмаги ёр бўлсин! Фақир Абдураҳмон Жомий.

39-рақамли нома. Ҳожатмандлик изҳоридан сўнг, арзимиз шулки, жаноб мавлоно Жалолуддин Баёзин маълум муддат ичида ҳаққини тўлаш шарти билан бир кишига ер сотган. Бу муддат ўтиб кетди, у киши бўлса ерга ҳақ тўлагани йўқ. Арз шундан иборатки, Сиз хайрихоҳлик қилиб, у киши вақтни чўзмай, ўша миқдордаги пулни тўлаши учун кўрсатма берсангиз. Сизга Оллоҳнинг кўмаги ёр бўлсин! Фақир Абдураҳмон Жомий.

60-рақамли нома. Ҳожатмандлик изҳоридан сўнг, маълумингиз бўлсинким, ушбу саримий хатни берувчи жаноб Мавлонзода камбағаллик ва етишмовчиликдан жуда кўп шикоят қилмоқда. Аввалдан унинг ёрлуғ (нишон)и бўлган. Шунга кўра у кишига яшаши учун вақф ҳисобидан озгина маблағ ажратилган. Ҳозир эса у маблағ тўхтатиб қўйилган. Илтимос шундан иборатки, Сиз хайрихоҳлик қилиб, унинг аҳволига ўзингизнинг хайрли эътиборингизни қаратсангиз ва аввалги дастурга кўра, унга ўша аввалги озгина маблағ бериб турилса. Бундай қилиш муқаддас шариатга мос келса керак. Сизга Оллоҳнинг кўмаги ёр бўлсин. Фақир Абдураҳмон Жомий.

70-рақамли нома. Ҳожатмандлик изҳоридан сўнг, арз қилинадиким, шаҳар ва бўлуклар аҳолисининг аҳволи уларга фавқулодда солинадиган солиқлар натижасида шу даражага бориб етган эдики, гўё яқин уларнинг деҳқончилиги ва бошқа касбу кори бузилиш олдида турарди. Бундай ҳол улуғ Хўжа Муиннуддин хизматига арз қилинди. Чунки ул зот ҳамма вақт мусулмонларга нисбатан ҳақгўй ва хайрихоҳ бўлганлиги учун ҳам ўзининг ночорлигини қуйидагича изҳор қилди: «Мен ёмон аҳволда қолдим, чунки сарой томонидан кўп фавқулодда жарималар солинмоқда, раиятда эса ҳеч нарса қолмади, нимаики бўлган бўлса икки баробар қилиб олдилар». Илтимос шундан иборатки, Сиз иноят қилиб, халққа фавқулодда жарималар солиш ва йиғиш ишида енгилликлар туғдириш учун жаҳд қилсангиз. Ҳатто жарималарнинг баъзиларини зарур деб ҳисобласалар ҳам, улардан кўра мусулмонларни эзишдан воз кечиш ҳам муҳимроқдир. Вассалом! Фақир Абдураҳмон Жомий.

100-рақамли нома. Ҳожатмандлик изҳоридан сўнг, арз қилинадиким, Ғаржастон вилоятида мавлоно шайх Муҳаммад исмли бир обрўли киши яшайди. Одамлар унинг ҳақида шарафли ва художўй киши деб баҳо берадилар. У илм ўрганиш билан шуғулланади, ўз ҳаётини таъминлаш учун эса, бир жуфт ҳўкиз қурби етадиган миқдордаги ерда деҳқончилик қилади. Унинг илтимоси шундан иборатки, Сиз иноят қилиб, муқаддас шариатга мос ўлароқ ундан «мол» жаримасини экин маҳсули билан олсалар, чунки «мол»ни пул билан олиш уни синдиради. Агар унинг илтимосини қониқтириш ҳақида кўрсатма берилса, шаксиз, бу иш бу дунёда ҳам ва у дунёда ҳам бахтга эриштиради. Сизга Оллоҳнинг кўмаги ёр бўлсин! Фақир Абдураҳмон Жомий.

ХАТЛАРДАН БИР ЖУМЛА

● **ХИВА.** Олмаотада гилам тўқиш бўйича ўтказилган кўрик-конкурсда хивалик Икром Маҳмудов билан Ёрқиной Нуруллаевалар фахрли иккинчи ўринни эгаллашди.

И. ЭШЖОНОВ.

● **ҒИЖДУВОН.** «Коммунизм» жамоа хўжалигининг Маҳалла, Зарангари ва Чалақозоқ қишлоқларида газ қувурлари ётқизилмоқда.

Г. АҲАДОВА.

● **ҚАШҚАДАРЁ.** Китоб ноҳиясидаги халқ истеъмоли моллари ишлаб ишлаб чиқариш фабрикасининг ишчиси Назокат Маҳмудова тўқиган бекасамлар 25400 метрдан ошиб кетди. У келаси йил ҳисобига меҳнат қилмоқда.

Ҳ. РАҲМОНОВ.

● **УРГАНЧ.** Энди, ўзим ҳам онаман. Зеро, 11 фарзандни вояга етказган волидамнинг: «Қизим бошқа районга турмушга чиқяпсан. Қайнона ва қайнотангни ота-онангдек бил, мол-мулкка ружў қўйма, бошинг омон бўлсин, тилинг юмшоқ бўлсин, меҳнатдан қочма», деган сўзларининг ҳикматига етмоқдаман.

Ш. ОТАМУРОТОВА.

● **ХОРАЗМ.** Хонқа район комсомол комитети ташаббуси билан бир гуруҳ ёшлар Орол денгизининг бугунги аҳволи билан яқиндан танишиб қайтдилар.

Ш. ЭШЖОНОВА.

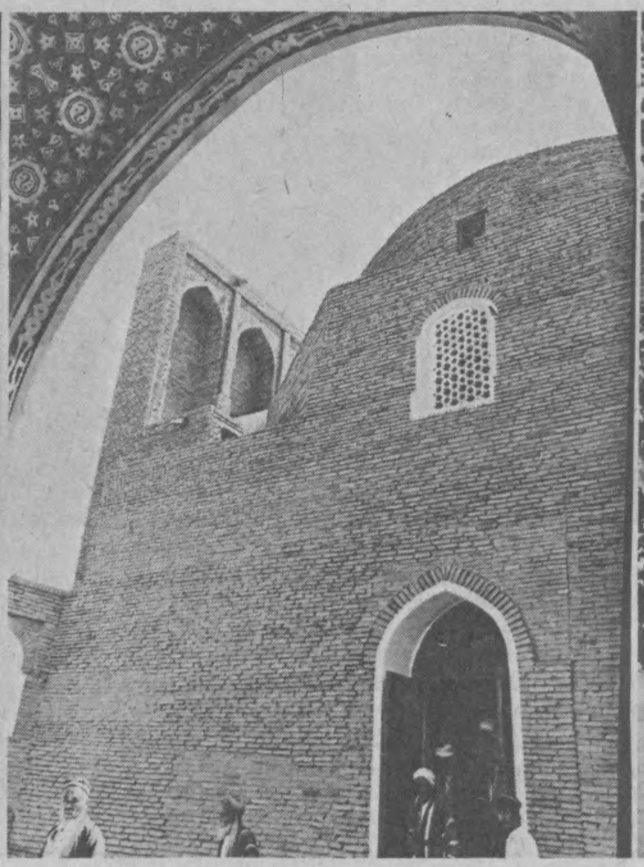

● **СУРХОНДАРЁ.** Ал Хаким Термизий мақбараси ҳам тарихий обидалардан саналади. Бу меъморчилик намунаси IX асрда бунёд этилган. Илгари бу маскан зиёрат учун ёпиқ ҳисобланарди. Эндиликда эса таъмирланиб, қайта тикланган тарихий обида билан дунёнинг турли ерларидан келган меҳмонлар танишмоқдалар. Суратларда қадимий меъморчилик обидаси лавҳалари.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ суратлари.

● *Халқ ижодиёти*

ЛАПАРУ ЁР-ЁР

Наманган вилоятида унутилиб бораётган халқ оғзаки ижодиётини сақлаш ва ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

Вилоятда ялла, лапар, ёр-ёр ва аллаларни меҳр билан куйлаётган ўндан ортиқ бадиий ҳаваскорлик тўгараклари фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг изланишлари ва ижодий ишлашлари учун имкониятлар яратилган. Бу ўз самарасини бермоқда. Чунончи, Шаҳрисабз шаҳрида бўлиб ўтган лапар, ялла ва яккасоз ижрочиларнинг жумҳурият кўригида наманганликлар муваффақиятли қатнашдилар. Наманган шаҳридаги 15-ўрта мактаб бадиий ҳаваскорлик тўгараги раҳбари Ёқутхон Раҳматуллаева яккахон яллачилар беллашувида кўрик ғолиби бўлди.

А. МАДАТОВ.

● *Хайрли иш*

МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР

Андижондаги «Электроаппарат» заводида маҳаллий миллат ёшларидан малакали мутахассислар тайёрлашга киришилди.

Корхона ишчи-хизматчиларининг фарзандларидан тўрт нафари Томск политехника институтига ўқишга йўл олишди. Улар рақамли программа билан бошқариладиган дастгоҳлар бўйича мутахассис бўлиб қайтадилар. Бундай хайрли иш сарф-харажатларини корхона ўз зиммасига олди. Агар ёшлар аъло баҳога ўқишса, завод ҳисобидан уларга 50 фоиздан қўшимча стипендия бериб турилади. Ҳар ўқув йили охирида 200 сўмгача имтиёз пули бериш кўзда тутилган. Фақат толиби илмлар беш йил давомида хорижий тиллардан бирини ўзлаштиришлари шарт.

К. НИШОНОВ.

Қадриятларимиз

АДИБ ХОТИРАСИ

Ўзбек совет адабиёти ва журналистикаси йирик намоёндаларидан бири Саъдулла Кароматов заҳматкаш қалб ва қалам соҳиби эди. У бир қатор газеталарда ишлаб, ҳаёт ва ижод сирларини кенг ўрганди. «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарида узоқ йиллар бош муҳаррир бўлиб ишлади. Айни пайтда ҳужжатли қисса ва очерклар тўпламлари қатори қисса ва романлар яратди. Жаҳон ва совет адабиётининг кўзга кўринган ёзувчилари асарларини ўзбек тилига ўгирди.

Бухоро шаҳар Совети ижроия комитети қошидаги тарихий атама номлар қўмитаси кўп сонли китобхонлар илтимосини инобатга олиб, шаҳардаги кутубхоналардан бирига ёзувчи ва журналист Саъдулла Кароматов номини беришга қарор қилди. Бу маърифат масканида ёзувчи ҳаёти ва ижодига бағишланган қатор тадбирлар ўтказилиши режалаштирилмоқда.

А. ПЎЛАТОВ.

● *Тижорат*

ХОЖАТМАНДЛИК ЙЎЛИДА

Қашқадарё вилояти давлат таъминоти идораси қошида тижорат маркази ташкил этилганига эндигина бир йил бўляпти.

Қисқа муддат ичида тижорат маркази кўпгина хайрли юмушларни амалга оширди. Жумладан, 6 районда улгуржи савдо базалари ташкил этилди. Улар халқ хўжалиги тармоқларида, хусусан касалхона, мактаб, болалар боғчаларига хизмат қилмоқда.

Ташкилотимизнинг мақсади вилоят муассасалари, колхоз ва совхозларнинг моддий техникага бўлган эҳтиёжини шартнома асосида фондсиз қондиришга йўналтирилган, — дейди тижорат маркази директори Қ. Шарофиддинов. — Вилоят пахта тозалаш заводларига тола ҳисобидан тушган валютага хорижий ускуналарни сотиб оляпмиз. Яқинда Австрия фирмаларида бўлиб, ускуналар сотиб олиш юзасидан шартнома туздик. Булар Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли жамоа хўжалигида қуриладиган завод учун келтирилади. Кичик корхона ҳар сменада 2 тонна сутни қайта ишлаш қувватига эга бўлади. Ўйлаймизки, бу жамоа хўжалиги учун етарли. Бундан ташқари аҳоли зич жойлашган қишлоқларда аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида Япониядан 300 дона тикув машинаси сотиб олишга келишдик. Бу машиналар бўлажак маҳаллий саноат корхоналарига берилади.

М. КАРОМОВ.

ОБ-ҲАВО...

Ўзбекистон вилоятларида келгуси ҳафтада ҳаво қуруқ ва иссиқ бўлади. Ҳафтанинг бошларида кечаси 14—19, кундузи 31—36 даража иссиқ. Ҳафтанинг иккинчи ярмида шимолий ўлкалардан совуқ ҳаво оқимининг кириб келиши кутилади. Натижада ҳарорат 5—7 даража пасаяди. Умуман, ҳафталик ўртача ҳарорат меъёридан бироз ортиқдир.

...САЛОМАТЛИК

Семашко номидаги саломатликни тиклаш ва табиий даволаш илмий-тадқиқот институти мутахассисларининг фикрига кўра, ҳафтанинг иккинчи ярмида бундай совуқ ҳаво оқимининг кириб келиши натижасида юрак, томир, бош мия шамоллаши, бўғин ва суяк оғриши хасталикларига чалинган беморларнинг кайфияти бироз бузилади.

Бундай тоифадаги беморларни парвариш қилиш мақсадида даволовчи врачнинг тавсиясига кўра юрак ва томир хасталиги беморларининг томирларни кенгайтирувчи дори-дармонлар бериш мумкин. Суяк-бўғин касаллигига учраган беморларга эса оғриқ қолдирадиган дори-дармонлар, шунингдек «Антивазоспастин» дориси тавсия этилади. Бундан ташқари беморлар овқатланиш, уйқу ва меҳнат тартибига риоя қилишлари лозим.

Реклама ва эълонлар

С. М. КИРОВ НОМЛИ УШ ЎЗБЕК МУСИҚАЛИ ДРАМА ТЕАТРИНИНГ

60 ЙИЛЛИК ҲИСОБОТ ГАСТРОЛЛАРИ

(Муқимий номли театр биносида)

1 сентябрда РАВШАН ВА ЗУЛХУМОР (мусиқали драма) **К. Яшин, Т. Жалилов.**

2 сентябрда СУҒДИЁНА (тарихий фожиа) **Я. Илёсов, У. Олимжонов.**

3 сентябрда МАНАСНИНГ ЎҒЛИ СЕМЕТЕЙ (мусиқий эпик драма) **Ж. Содиқов.**

4 сентябрда ЖАННАТГА ЙЎЛ (драма) **А. Орипов.**
5 сентябрда АДОЛАТ (мусиқали драма) **З. Шокиров, И. Акром.**

6 сентябрда КАТТА КОНЦЕРТ.

4-5-6 сентябрь соат 14.00 да ЁРИЛ ТОШ (мусиқали эртак) **Ш. Саъдулла, З. Шокиров.**

СПЕКТАКЛЬ ВА КОНЦЕРТЛАРДА ҚАТНАШАДИЛАР:

Қирғизистон ССР халқ артистлари: Турсунхон СОЛИЕВА, Ойтожи ШОБДОНОВА, Неъматжон НЕЪМАТОВ, Толибжон БАДИНОВ;

Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Жамила БЎТАБОЕВА, Расул УРАЙИМЖОНОВ, Бозорбой ЙЎЛДОШЕВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Шавкат ДАДАЖОНОВ.

Солистлар: Дилором СОИПОВА, Мавлуда АБДУЖАББОРОВА, Сомида ХОЛМЕТОВА, Маматкарим СОИПОВ, Ҳамидулла МАТХОЛИҚОВ, Абдулазиз ЎСМОНОВ.

Спектакллар соат 19.30 да бошланади.

КАССА 10.00 ДАН ОЧИҚ.
Жамоа бўлиб келиш учун аризалар қабул қилинади.

Жумҳурият «Қоракўл» ишлаб чиқариш бирлашма жамоаси, фирқа ва касаба уюшмаси ташкилотлари, бирлашма режа-иқтисод бўлими бошлиғи А. Д. Асомиддиновга отаси

Жамолиддин Асомиддинович АСОМИДДИНОВнинг
(АЛП ЖАМОЛ)

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Қомуслар Бош таҳририяти жамоаси Тил ва адабиёт илмий таҳририяти мудири Х. Расуловга отаси

Султонмурод РАСУЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Олий Судининг раҳбарияти, партия ва касаба уюшмаси ташкилотлари Ўзбекистон ССР Олий Судининг ветеран ходими Ф. Асомиддиновга акаси

Жамолиддин АСОМИДДИНОВнинг
(Алп Жамол)

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Моддий-техника таъминоти Давлат комитетининг ҳайъати, партия комитети ва касаба уюшма ташкилоти Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг депутати, Фарғона вилоят бош территориал моддий-техника таъминоти бошқармасининг бошлиғи

Акбар РАҲМОНАЛИЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

СПОРТ

ТЕННИС:

ИККИ ҒАЛАБА

● Украина пойтахтида ўсмирлар ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ биринчилигида тошкентлик Дмитрий Томошевич қўш мукофотли бўлди. У якка-ма-якка баҳсда муваффақият қозонгач, жуфт бўлиб мусобақалашишда ригалик ҳамроҳи билан ҳамкорликни ўрнига қўйиб, ғолиблик супасига кўтарилди.

ҚАЙИҚ ҲАЙДАШ:

СОВРИНЛИ ЎРИНЛАР

● Житомир шаҳрида ўтказилган мамлакат биринчилигида жумҳуриятимиз вакиллари муваффақиятли иштирок этдилар. Чунончи, чирчиқлик Владимир Казанцев билан тошкентликлар Александр Богомолов, Сергей Бабенков ва Виктор Онуфриевлардан иборат байдаркачилар экипажи ғолиблик супасига кўтарилишди. Вакилларимиз 1000 метрли масофада биринчи бўлишди. Шунингдек, тошкентлик В. Николаева икки кишилик байдаркада кумуш медалли бўлди. Унинг ҳамшаҳри А. Марьяновский эса тўрт кишилик байдарка ҳайдашда астойдил ҳаракат қилиб, ҳамроҳлари қатори бронза медалини қўлга киритди. Тошкентлик С. Масленников билан сирдарёлик С. Дорофеевлар икки кишилик каноэда 500 метрли масофани иккинчи бўлиб босиб ўтишди.

● *Янги дори*

МЕДАМИН

Гижжа одам иштаҳасини бузади. Бундан ташқари аҳён-аҳёнда кўнгил айнайди. Уйқу бузилади Уйқуда тишлар ғичирлайди. Беморнинг дармони қуриб, қорни оғрийди. Боши айланади. Натижада гижжа бир қанча касалликлар — анемия, пневмония ва бошқаларни келтириб чиқаради.

Ана шу асоратлар рўй бермаслиги учун табобатда гижжага қарши қатор дори-дармонлар қўлланилади. Яқинда ана шулар қаторига «Медамин» дориси қўшилди. У хаб ҳолида бўлиб, 10 донадан қадоқланади. Ҳар куни битта хаб доридан 3 марта истеъмол қилинади. Сўнг сурги дори ичиш шарт эмас. 3 кун ичилади. Аммо ҳомиладор аёлларга тавсия этилмайди. Жумҳуриятимиз дорихоналарида дорнома билан харид қилиш мумкин. Янги дори фақат Тошкент кимё-фармацевтика заводида ишлаб чиқарилмоқда.

М. МИРЗАШАРИПОВ,
доришунос.

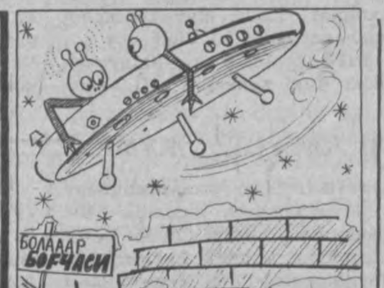

Самовий «меҳмонлар»:
— Ерликларнинг қурилишда «бурилиш» деганлари шу бўлса керак-да. Неча йилдан бери бир хил манзара-я.
М. Унгаров ишлаган расм.

МУШТАРИЙ ЭЪТИРОЗИ

Самарқанд шаҳрига йўлим тушди дегунча, соқол оладиган писка излашга тушаман. Қайси дўконга кирмай «йўқ» деб жавоб беришади. Асабим бузилиб, кўнглимни туман босади. Ноилож яна чайқов бозорига, ўша эски танишим — семиз хотинга эланишга мажбур бўламан. Унга ялина-ялина ҳар қути пискани 3 сўмдан олиб, кўзга суртганча уйга қайтаман.

Ҳайронман, қайта қуришнинг бешинчи йили бўлса-ю, аҳвол ҳамон ўнгланмаса.

Ю. ОТАЕВ.

● *Ҳодиса*

ДИПЛОМФУРУШ ҚЎЛГА ТУШДИ

Фарғона вилояти ички ишлар бошқармаси матбуот маркази бошлиғи милиция майори М. Кимсанбоев рўзномамиз қабулхонасига хабар қилиб қолди.

ОБХСС ходимининг зийраклиги туфайли фирибгар қўлга олинди, — дейди у. — Фарғона консерва заводи ҳовлисида нотаниш уч кимса юргани А. Баракабоевда шубҳа уйғотган. Милиция капитани хизмат юзасидан корхонага келган эди. Бунинг устига милиция формасида эмасди. Ходимимиз бегона одамлардан бирига яқинлашиб, ким бўлиб ишлашини сўраган.

— Шу ерда ишлайман, — деб жавоб берган у. Кейин: «Олий маълумотли бўлишни истайсизми?» деб сўраган.

Розилик ишорасини олгач, нотаниш кимса: «20 минг сўм берсангиз» тайёр дипломни қўлингизга тутқазаман», деб шивирлайди. Унинг қўлида Москва озиқ-овқат саноати технологияси институтининг Н№983698 рақамли дипломи бор эди. Ҳужжат яп-янги, ҳали тўлдирилмаган. Улар диплом нархи устида «савдолашиб» завод идораси хоналаридан бирига киришди. Дипломфурушнинг шериклари ҳам шу ерда эди. Охири дипломни 10 минг сўмга сотишга рози бўлишди. Шу пайт А. Баракабоев ўз ҳужжатини кўрсатди ва гувоҳлар иштирокида акт тузишга киришди. Дипломфурушлар қўлга тушганини пайқашди. Аммо, вақт ўтган эди. Дипломни сотмоқчи бўлган шахс Татаристон АССР, Зеленодольск шаҳридаги «Волга» ресторани буфетчиси Э. Маковский бўлиб чиқди. Фарғона шаҳар ички ишлар бўлими мазкур иш юзасидан тергов олиб бормоқда.

А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Муҳаррир
Р. РАҲМОНОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-46, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.